

JIŘINA MAREŠOVÁ V POLSKU

Ceská umělkyně — sólistka Státní operety v Praze, Jiřina Marešová navštívila poprvé hlavní město Polska — Varšavu.

Po dobu svého krátkého pobytu (3.-5.III. 1959) vystoupila při hostině v roli Adély ve Straussově operetě „Netopýr“, hráné ve Státní operetě ve Varšavě.

Vystoupila pouze třikrát, ale to postačilo, aby během těchto tří večerů si svým osobitým půvabem, pěkným a lahodným hlasem získala a úplně srdce tak náročného varšavského obecenstva.

Varšavané se neradi loučili s odjíždějící Jiřinou Marešovou, přejíce jí co nejvíce úspěchů a samozřejmě též brzký opětný příjezd do Polska.

Interview s Jiřinou Marešovou, pozdrav od ní našim čtenářům, její dojmy z pobytu v Polsku, dojmy ze scény a výrazy vděčnosti, které jsme povinni jejím jménem vyřídit především ředitelství Operety, kolegyněm a kolegům z divadla za srdečné a pohostinské příjetí — to všechno uveřejníme v příštím čísle našeho časopisu.

REDAKCE

3

BŘEZEN
MAREC
MARZEC
1 9 5 9

ŽIVOT

KULTÚRNO-SOCIÁLNY ČASOPIS

CENA 1 ZL

ZÁVAZKY K III. SJEZDU

Masy pracujúcich z miest a venkova uvítaly z učerním iniciatívu činu k sjezdu strany. Rozsah záväzkov a jejich výsledku sú prejavom zvýšeného úvedomenia pracujúcich a podpory programu rozvoja sil ľudovej Poľska.

Toto mohutné hnutie vyrastlo z iniciatívy samotných dělníkov a slouží potřebám dělnické třídy. Obsahlo kolem 80% závodů. Jeho uskutečnení se zúčastnilo 60% dělníkov zaměstnaných ve výrobě.

V širokém rozsahu záväzků sú krom ē císelných také záväzkové, týkající se snížení vlastních nákladov, zlepšení technologických a výrobních procesov, zlepšení organizace práce, zlepšení jakosti výrobků a také záväzkové razu sociálního, j-ko investice, zlepšení v rozvoji školství, komunálneho hospodárenia, sociálnej peči, usmernení práce zdravotníckej služby, zásobovania a pod. Na celom mieste sa vysouvá verejná akcia budovanie 1000 škol. Pries 3 mil. ľudí pripisuje peněžními vklady ke stavbe škol k tisíceti — úhrnem za 500 mil. zlatých.

Disciplina práce značne zestríla. Počet zaměškaných hodín klesl v porovnaní se IV. obdobím r. 1957 o 17%, absencie nezmluvnená klesla v průmyslu o 8%.

Realizácia záväzkov za IV. období minulého roku přinesla dodatečnou výrobu v hodnote 3 miliard 250 miliónov zlatých. Hodnota globálnej produkcie na jednoho za mesto vznikla o 10,2% v par. s r. 1957.

GDAŃSK

● Zaměstnanci gdańskych loděnic se zavázali odevzdat do provozu do 1. května t.r. novou desetitunovou dopravní loď „Jan Matejko“. Tímž zkrátil produkční dobu o 15 dnů. Další desetitunová loď „Adolf Warski“ bude spuštěna do dne 30. května t.r., to znamená o 30 dnů dříve, než bylo plánováno.

ZMS

● Na apel Vladislava Gomułky se přihlásilo k výrobním záväzkům v rámci „Štafety záväzků mládeže“ nad 30 tisíc členů Svazu socialistické mládeže. Zorganizovali také sbírku na stavbu škol. Uskutečnění těchto záväzků přineslo zemi 500 mil. zł.

GORZÓW

● Strojírenské závody „Gorzów“ začaly seriově vyrábět housenkové traktory „Mazur D-40“ o výkonnosti 40 HP. První byl dokončen 17. I. t.r., následující jsou v montáži. V prvním čtvrtletí hodlájí závody odevzdat do provozu 150 kusů, přičemž plán na rok 1959 činí 600 traktorů. Výsledkem přijatých záväzků je vyrobení první série traktorů v termíne.

LUBLIN

● Uskutočnilo sa 400 dedinských schôdzí na ktorých rolníci diskutovali o problémoch poľnohospodárskej výroby vo svojom kraji. Z ich diskusie vyniká, že si vystavia nové školy, kultúrne izby, vybudujú cesty atď.

● Hodnota splnených záväzkov v závodoch činí 580 mil. zlatých.

KATOWICE

● Predsjazdové hnutie v hutníctve iba v katowickom kraji v IV. štvrtroku minulého roku prineslo v nadvýrobe hodnotu 354 miliónov zlatých.

*Všem krajankám
srdečné príani
ke Dni žen
posilá
ÚV spoločnosti
a Redakce ŽIVOT*

● Na prvej krajskej konferencii PZPR v Katowicach za delegátov sleszko-dąbrowskej organizácie boli zvolení Władysław Gomułka a Aleksander Zawadzki.

● V bani Gottwald odovzdali už do úvítku 8 dvojrodných domkov vybudovaných v rámci záväzkov k sjezdu Strany.

● V bani Michal — 24 bytov a 14 dvojrodných domkov.

● V bani Matylda — 15 bytov bolo dodatočne opravených.

● V bani Siemianowice — zelektrifikovaných 28 domov.

POZNAŃ

● Osadenstvo tehliarenských závodov diskutovalo nad plánom rozvoja a vzrostu výroby o 80 percent v roku 1965 odkrytím ukrytych rezerv.

● Závod na výrobu spalovacích motorov sa zaviazal začať sériovou výrobou loďných motorov.

● Závod na výrobu železničných vozňov skrátil o rok prípravy na sériovu výrobu motorového vozňa 5M a pripravu prototypu motorového vozňa 6Y.

● Závod na výrobu obrábacích strojov vyrobí 375 automatov a 220 automatov nadplán.

ARMADA

● „Żołnierz Wolności“ prináša, že jednotka szczecinského okruhu začala pracovať na výstavbe novej trati pre električku v Szczecine.

● Pohraničníci v Zgorzelcu sa zaviazali zaviesť elektrickú sieť.

● Ženisti z mazowieckej jednotky KBW prijali záväzok, že zariadia klub pre harcerov v Górze Kalwarii.

● Jednotka nadwiślańska upraví miestne cesty.

NOWA HUTA

● Provádí v rámci záväzků ohromný televízny stožár, určený pro Krakov a účastní se výstavby televízneho strediska.

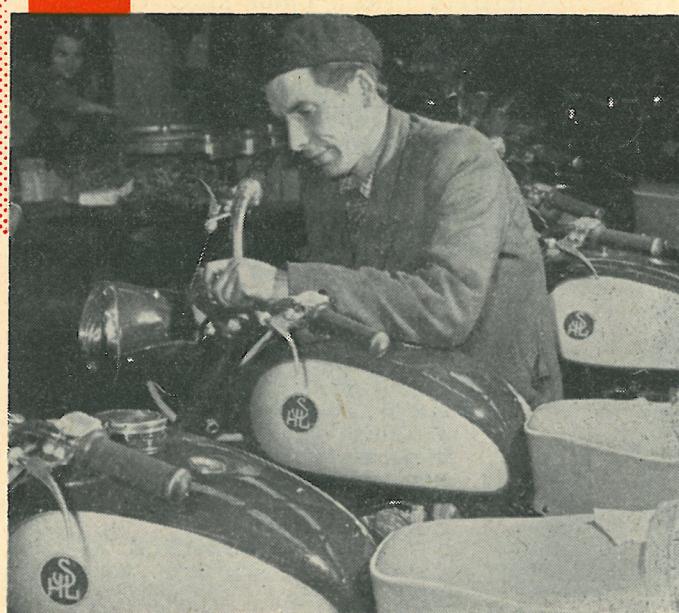
● Osadenstvo válcovny na silný plech Leniny Huti zlepšilo plán pro I. čtvrtletí t.r. o 1500 tun.

TARNOW

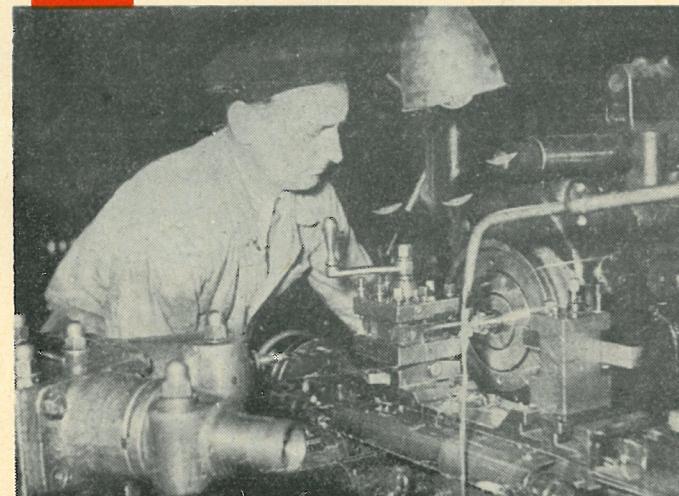
● Azotové závody F. Dzierżynského. Osadenstvo závodu sa zapojilo do predsjazdového hnutia už v minulom roku. To im umožnilo splniť ročný plán na 104 percent a dodat v nadpláne tovar v hodnote 11,5 mil. zlatých. V tomto roku zvýšuje závod ročné úlohy o 25 percent. Pôdali 314 zlepšovacích návrhov na zvýšenie výroby, produktivity práce a zvýšenie vlastních nákladov. Realizácia týchto zlepšovacích návrhov umožní medziiným zvýšiť výrobu v hodnote 23 mil. zlatých. Osadenstvo sa zaviazalo venovať 1.300 tis. zlatých na výstavbu školy, veselého mestečka pre deti a okrášlenie sídlisk.

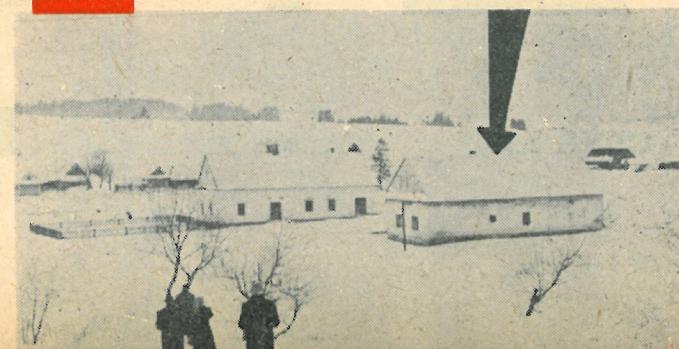
LÓDŹ

KIELCE

WROCŁAW

● Osadenstvo závodov trikotážneho priemyslu zaviazalo sa zvýšiť výrobu o 1 procento. Hodnota týchto záväzkov sa počíta na 800 tisíc zot. „Olimpia“ vyrába blúzky zo syntetických vláken (Ben-Len) v cene 250 zlatých (doteraz dovážaných v cene 500-600 zlatých) budú sa predávať v špeciálnom obchode.

● Osadenstvo kieleckých závodov železiarských výrobkov prijalo rad záväzkov v hodnote 1338 tisíc zlatých. Kielecké závody sú známe z výroby práčiek „SHL“ a motocyklov značky „SHL“.

● Osadenstvo 40 závodov ohlásilo povyše 2 tisíc zlepšovacích návrhov na zvýšenie produkcie, produktivity práce a zniženie vlastních nákladov.

● Osadenstvo závodu na strojné zariadenie vytýčilo si rad záväzkov. Týždeň pred termínom dohotovili 30 strojov, lo kompletých obrábacích strojov nadplán, ako aj sústruh pre techniku mechanizácie v hodnote 82 tisíc zlatých.

Krajania zo Zubrike Dolne vytýčujú si predsjazdové záväzky. Tu v Zubriči bude stáť stolárska dielňa, ktorú vybudujú výrobné podniky Spoločnosti ako svoj záväzok k III. sjezdu PZPR. A ďalším záväzkom podnikov Spoločnosti je vybudovanie sklárskej dielne v Jablonke.

Krajanie z Novej Belej.

ZUBRICA

Záber zo sály

Hovorí krajan B. Kopecký — tajomník UV Spoločnosti

ALOJZY ŠPERLÁK JABLONKA

V referáte sa spomenulo, že sa už veľa vecí zmenilo na lepšie, ale vám chcem pripomenúť, ako sa to zmenilo na lepšie.

V roku 1947 kedy sa založili pre českú a slovenskú menšinu školy, rozumelo sa to tak, že sa školy budú rozvíjať v súhlase s našou vôleou. Dnes však vidíme, že je celkom ináč. Teda čo sa tu zmenilo na lepšie?

Hovorilo sa, že voľby do Rad Narodových budú prebiehať ako treba. Ale mňa napríklad vyčiarkli z kandidátok a pravdepodobne aj iných. V dôsledku toho v Radach Narodových niet Slovákov. Slabá je tiež kultúrno-osvetová práca Spoločnosti.

V ďalšej časti svojho prejavu krajan Šperlák, tajomník Obvodného výboru v Jablonke na Orave prekrúca fakty a negatívne vysvetľuje rozličné otázky zo života našej mešiny. Ako môže napríklad hovoriť, že nemáme v Radach Narodových Slovákov, keď v Gromadzích Radach je 208 krajánov, v Powiatowej 6 krajánov, vo Wojewódzkej 1 krajan.

Niet sa čo diviť, že jeho vystúpenie vyvoláva nesúhlas v pléne. To-

to spôsobilo, že krajan Šperlák ešte raz žiada o hlas a prítomných prosí o prepáčenie za svoje predchádzajúce vystúpenie, ktoré uviedlo členov pléna do omylu a mohlo uviesť do omylu aj verejnú mienku. Hovorí tiež, ale príliš okrajovo o slabej práci Obvodného výboru na Orave, ktorého je tajomníkom.

Jednym z głównych kierunków naszego powiatu to turystyka. Ażeby na tym odcinku mieć osiągnięcia trzeba przede wszystkim rozwinać i usprawnić komunikację i drogi. Trzeba także skierować pro-

BOGDAN GĘDZIOROWSKI riaditeľ podnikov Prodis II

sem neprekľuzu elementy cudzie socialistickému hospodárstvu.

Naše podniky dokázali vytvoriť si veľmi dobrú mienku u svojich zákazníkov. Teraz budujeme z dôchodkov, získaných našimi podnikmi dve dielne na Spiši a Orave; mechanickú stolársku dielňu v Zubrici — bude stáť okolo 150 tisíc zł — a skláreň v Jablonke — okolo 25 tisíc zł.

Obdobie práce podnikov „Prodis II“ a „Prodis I“ je nepochybne krátke, aby bolo možno urobiť nejaké hlbšie hodnotenie ich činnosti. Ale možno už potvrdiť, že hospodárska činnosť, ktorej sa Spoločnosť ujala, je správna svojou náplňou a svojou formou. V náplni preto, že dôchodky, ktoré sa takto získajú, sú určené na ciele Spoločnosti, vo svojej forme zasa preto, že naša činnosť sa uskutočňuje v rámci, zaručujúcim, že sa

noch berú do úvahy hospodársku aktivizáciu Spiša a Oravy. Z rozhovoru, ktorý sme mali s prítomným na pléne predsedou PRN s. Timofiejczykom vysvitá, že naše podniky budú pracovať v spomínaných oblastiach na opravách mostov.

Toto všetko dokazuje, že naše podniky na jednej strane finančne osamostatňujú Spoločnosť, umožňujú jej prevádzkať ešte širšiu osvetovo-kultúrnu činnosť, dodávajúc jej nevyhnutné finančné prostriedky. A na druhej strane príčinia sa o aktivizáciu hospodárskej oblasti Spiša a Oravy a iných oblastí obývaných národnostnou menšinou — dajúc naostatok krajanom aj prácu a zárobok.

JÁN MAGIERA KACWIN

Na našich dedinách máme už viacero kultúrnych inštitúcií, ktoré zorganizovala Spoločnosť. Máme dokonca aj vlastné dedinské divadelné krúžky. Ale na tomto úseku narážame aj na objektívne fažkosti. Nemá nám kto dať inštrukcie, nemá kto usmerniť prvé kroky týchto súborov. Učiteľia rie vždy a nie všade zaujímajú sa o túto prácu, a z okresu veru ník nezávita na naše dedinky v kultúrnych otázkach.

V Čiernej hore máme bábkové divadlo. Jedno dievča a chlap-

ca sme poslali na kurz do Varšavy. Darmo, chlapec odchádza študovať na poľnohospodársku školu. Takto opäť vznikne medzera v práci bábkového divadla. Ale ani tak ne slabne naša vôle a chut. Urobíme všetko, aby naše bábky obišli nielen celý Spiš, ale dostali sa aj ďalej.

V roku 1950 bol na Orave premietací aparát, ale kdežo zmizol ako gáfor. Pýtame sa kde je? Orgány našej Spoločnosti na Orave musia urobiť všetko, aby sa spoločný majetok našiel. Keby sme mali vlastný premietací prístroj, iste by sme došli z Ústredného výboru Spoločnosti filmy, a týmto ešte jedno vhodné rozptylenie pre naše dedinky.

Hoci v kultúrnej práci máme veľké úspechy, ale i tak možno ešte veľa urobiť. Máme radosť, že kultúrne izby neprestali byť potrebné a nikto nikdy nemyslel o ich likvidácii. Treba však zlepšovať ich prácu. Treba viacej ako

dosiť organizovať krúžky spoločného čítania literatúry a tiež nášho časopisu „Život“.

Cez vianočne boli u nás učitelia z Československa. Prišli aj na našu schôdzku. Počazerali sa po prítomných a poznámeniali: „Ako to, to len vy starí všetko robíte? Kde je mládež? Kde je mladí inteligenčia?“ A skutočne.. U nás v Kacvíne je 7 či 8 mladých učiteľov, ale veru naunavia sa príliš od kultúrno-osvetovej práce.

To nás veľmi bolí. Ešte jeden príklad: súbor v Kacvíne vedie 54 ročný rolník. Osobitne som sa obrátil na vedúcu PRN oddelenia kultúry v Nowom Targu, aby sa k nám prinesla pozrief, čo aj prisľubila. Ale na tom sa pomoc okresu skončila.

A keby sa naša iniciatíva, naše myšlienky spojili s iniciatívou okresu, keby sme viacej spolupracovali plameň osvety a kultúry v nowotarskom okrese by svietil ešte jasnejšie.

ła w Lipnicy i w Harkabuzie.

Już na podstawie tych kilku faktów nie można powiedzieć, że nic się u nas nie robi.

Nasze wspólne problemy w powiecie nie rozwiąże ani województwo, ani Warszawa, ani Wasz Zarząd Główny. Musimy je rozwiązać sami i nad ich rozwiązaniem działać ramię przy ramieniu.

Nie jednokrotnie w niektórych dziedzinach nasza pomoc dla agend Towarzystwa była niedostateczna. Mam na myśli odcinek pracy kulturalnej. Nasz Wydział Kultury Rady Narodowej ponosi za to winę,

O. B. TIMOFIEJCZYK Przew. PPRN NOWY TARG

dukcję rolniczą na tory zaspokojenia potrzeb turystów. Na odcinku realizacji naszych planów wiele się zrobiło i wiele się robi.

W 1958 r. zelektryfikowano w naszym powiecie 4 wsie na ogólną ilość stu. Z tego jedna to Łapsze Niżne na Spiszu. W ub. roku uruchomiona komunikacja na trzech nowych odcinkach: Zubrzyca-Lipnica — Trypsz. Dzięki temu w tej chwili z Łapsz Wyznych do Trypsza jest tylko 7 km drogi. Chcieli-

byśmy także aby autobus dojeżdżał także do Łapsz Niżnych. Wszystkim jednak wiadomo, że wszystkiego na raz nie da się zrobić. Ludzie mówią do Lipnicy Wielkiej autobus chodzi, a czemu nie do Lipnicy Małej — i tu także można powiedzieć: nie wszystko na raz.

Wiele na tym polu można zrobić wspólnym wysiłkiem. Np. wspólnym wysiłkiem buduje się szkoła w Trypszu, takim samym wysiłkiem powstanie szko-

(ciąg dalszy ze str. 1)

mimo, że na tym odcinku mamy trudności kadrowe i inne. Nie przypominam sobie jednak aby Towarzystwo żądało jakiejś konkretnej pomocy z dziedziny kultury. A przecież załatwiamy różne sprawy. W roku ub. Rada Powiatowa i Wojewódzka, a nie ktoś inny, skierowała z terenu Orawy 400 robotników na pracę do Czechosłowacji. Rozumiemy ped do zarobku, ale i w tej dziedzinie są anomalie. Kiedy np. po powodzi trzeba było naprawiać mosty, to nie mogliśmy dostać do tego celu robotników, stawki zarobkowe nie były wysokie. Tak samo występują trudności z werbowaniem robotników do przemysłu na teren całego kraju. W naszym kombinacie obuwniczym w Nowym Targu — też potrzeba siły roboczej, ale są trudności z zakwaterowaniem i sprawą ta zostanie rozwiązana dopiero w roku przyszłym. Kombinat mimo tej pomyślnej perspektywy nie zatrudni wszystkich poszukujących pracy i zarobku.

W pewnych dziedzinach zatrudnienia mamy ograniczone możliwości. W roku ub. z Czarnej Góry, Jurkowa i Rzepisk pracowało w Parku Tatrzanskim w Czechosłowacji około 500 ludzi. W tym roku strona Czechosłowacka zgłosiła zapotrzebowanie na I kw. 140 ludzi i choćbyśmy chcieli nie możemy pośląć więcej.

Wiele tu było głosów krytycznych pod naszym adresem. Są niedociągnięcia i w planach naszej pracy mamy usuwanie najbardziej rażących niedociągnięć. Z tym, że będziemy je usuwać wspólnie: Towarzystwo z Radami Narodowymi, z Partią i innymi organizacjami społecznymi jakie działają na naszym terenie. Naszą współpracę winna cechować szczerza atmosfera, a są warunki ku temu i to pomoże nam niewątpliwie w wykonaniu naszych wspólnych zadań.

Wśród naszych zadań wyróżnia się ogólnonarodowa akcja budowy tysiąca szkół na Tysiąclecie, a ze szkołami w powiecie nowotarskim nie jest najlepiej, zwłaszcza z podstawowymi. Nam potrzeba 46 nowych szkół, rozbudować 30 starych szkół. W związku z tym musimy wytworzyć taką atmosferę, że będziemy budować te szkoły wszędzie po kolej. Niech jedna gromada pomaga drugiej w tym zakresie, a nie myśli tylko o sobie. To pomoże powiatowi w realizacji tych pięknych planów i społecznych zobowiązań. W zakresie budowy szkół liczymy bardzo na pomoc i poparcie mniejszości słowackiej z terenu Spisza i Orawy, na aktywny udział Towarzystwa w tej akcji.

Eugen Kott — członek UV Spółeczeństwa, veduci stolárskej dielni v Zubrzcach Dolnych

Vilém Tomeš místopředseda UV Společnosti, předseda OV Společnosti v Zelově.

Anton Kovalčík — predsedha Hlavnej reviznej komisi, člen MV v Lapszach Nižných na Spiši

Peter Gorel — członek UV Spółeczeństwa, predsedza MV v Lapszach Nižných na Spiši.

Maria Finkielgluz z Departamentu Społeczenno-Administracyjnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

VILÉM TOMĚS místopředseda Ústředního výboru Společnosti, předseda Obvodního výboru v Zelově.

nehledme na něj. Každý z nás má přece určitou funkci, předepsanou našími stanovami. Vytčené úkoly musíme realizovat. Určité věci můžeme rozřešit sami, jiné s pomocí místních úřadů. Ostatně naši základní úlohou je stálá spolupráce se Stranou, s Národními výbory a jinými veřejnými činiteli. Nesmíme působit bez dohody s nimi, došli bychom k mnohem menším výsledkům a měli bychom více potíží.

Potíže jsme dosud vždycky měli a stále máme; jde však o to, aby jich bylo stále méně. Tak na příklad te-

prve v tomto roce jede nás učitel Balta na roční doplňovací kurs do Československa. Škola tím již velmi získá. Trvalo to však dva roky, než jsme toho dosáhli. Kdybychom byli svěsili hlavy, tak jak to děláte vy, kteří naříkáte, nikdy bychom toho nedocílili.

My ze Zelova jsme nikdy nečekali na to, až místní úřady přijdou k nám, pokloní se a pokorně se nás zeptají, co bychom si tak přáli. My sami chodíme na úřady s konkrétními návrhy — jedním slovem — jsme aktivní a to do budoucnosti přejí také vám.

IGNÁC NIŽNÍK
Kraków

Škoda, že sa v diskusi zabudlo na taký vážny problem, ktorého sa konečne dotkol aj re-

ferát, ako je problém mládeže. V tomto smere fažko môžeme tvrdiť, že mládež nič nerobí. Ak je dokonca tu alebo tam i takto, je to vina starších a zvlášť Obvodného výboru našej Společnosti na Orave. Naša mládež má pekné pole k tvorivej činnosti v rámci kultúrno-osvetovej činnosti našej Společnosti, ako aj v mládežnických organizáciach, ktoré bohužiaľ, neexistujú na Orave. Iba lycium má skupinu ZMS, ktorá má už na svojom konte aj prvé úspechy. Škoda, že je v nej len školská mládež slovenská, polské mládeže tu niet. Kde inde ak nie v mládežnickej

LESZEK POKORA
przedstawiciel PPRN w Łasku woj. łódzkiej.

Zabierając głos — z przyjemnością stwierdzam, że współpraca między Towarzystwem Czecho i Słowaków Zelowa a Radą Narodową układają się nader pomyślnie. Z naszej strony spieszmy Towarzystwu wielostronną pomocą uwzględniając w szczególności to, aby Towarzystwo mogło najskuteczniej szerzyć i pro-

organizacji existują dokonalé podmienniky na to, aby doślo nie k formalnemu, ale k praktyczemu zblżeniu i spółpracy vsetkej mładeže.

Na našich spiských a oravských dedinkách niet skupin ZMW. Nemotorne pracujú v tomto ohľade Okresný a Krajský výbor ZMW. Nazdávame sa, že s pomocą našej Společnosti také skupiny vzniknú a budú dobre pracovať. Nás Obvodný výbor v Krakove organizuje divadelno-literársky súbor, ktorého program bude prednášať na dedinkách Oravy a Spiša. Prvé vystúpenie nášho súboru bude v druhnej polove februára.

pagować piękną czechosłowacką kulturę. Pomogliśmy Towarzystwu skompletowanie biblioteki. Jeszcze w tym miesiącu otrzymają Czesi z Zelowa piękny dar dla swej świetlicy — nowoczesny telewizor.

Zajmujemy się także innymi sprawami chociaż nie zawsze zostają one uwieńczone powodzeniem. Towarzystwo wystąpiło z piękną inicjatywą utworzenia ludowej spółdzielnii tkackiej. Mimo naszego lokalnego poparcia, dotąd jeszcze nie ma oficjalnej zgody na jej organizację. Sądzimy jednak, że i ta słusza sprawa zostanie wreszcie załatwiona i że zelowscy tkacze czescy zadziwią kraj, a może i zagranicę swoimi wyrobami artystycznymi.

Najwięcej jednak trudności i kłopotów przysparza Towarzystwu w Zelowie szczupłość środków finansowych jakimi może dysponować. Towarzystwo jak wiadomo nie ma żadnych własnych dochodów poza wpływami ze składek. Dotacje zaś jakie otrzymuje są skromne i nie wystarczają na potrzeby. Dlatego w Powiatowej Radzie Narodowej witamy z dużym zadowoleniem nową inicjatywę Towarzystwa zmierzającą do założenia punktu szkarskiego w Zelowie. Zyczymy Towarzystwu powodzenia w rozwijaniu twórczej działalności kulturalnej, oświatowej i społecznej.

**KNIHOVNÍCI
A KULTÚRNO-OSVETOVÍ
PRACOVNÍCI — POZOR:**

Kultúrno-osvetoví pracovníci a knihovníci, ktorí si chcú zvýšiť svoju kvalifikáciu a doplniť vzdelanie, majú teraz možnosť zapísť sa na diaľkové a externé štúdium na univerzite.

Podmienkou prijatia na štúdium je skúška dospelosti (matúra) a najmenej dvojročná kultúrno-osvetová práca a úspešné zloženie prijímacej skúšky, ktorá je pre každý smer iná.

K žiadosti o prijatie na štúdium treba doložiť životopis, rodný list, odporúčanie z miesta práce, maturitné vysvedčenie, tri fotografie ako aj lekárske povolenie spojenia práce so štúdiom.

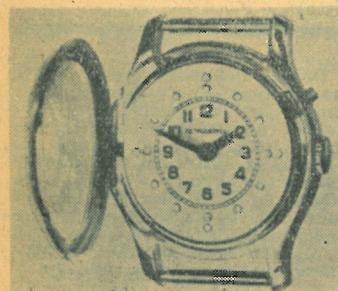
Ziadosť treba podať na Odelenie kultúry alebo bezposredne do školy najpozdejšie do 15.IV.1959.

Diaľkové štúdium trvá 6 rokov. V tomto školskom roku 1959/60 možno sa prihlásiť na štúdium na varšavskej a vroclavskej univerzite, na filologickej fakulte (filológia poľská) a knihovníctvo na fakulte história a pedagogiku na pedagogickej fakulte.

Externé štúdium (magisterské) možno absolvovať na jagellonskej univerzite, varšavskej, na univerzite Adama Mickiewicza, Mikuláša Koperníka v Toruniu a Márie Curie-Sklodowskej. Na externých štúdiach II. stupňa môžu študovať kandidáti, ktorí majú diplom I. stupňa alebo vysvedčenie o ukončení vysokej školy ako aj dva roky kultúrno-osvetovej práce.

(kp)

**HODINKY
PRO
SLEPCE**

V Sovětském svazu začaly vyrábět závody PIETRODVORIEC na objednávku Spolku slepců náramkové hodinky pro nevidomé.

Tyto hodinky se liší od normálních tím, že se jejich horní víčko otvírá spolu se sklem po stisknutí knoflíku, umístěného vedle natahovacího šroubků. Povrch ciferníku je pokryt zvláštní hmotou, odolnou proti potu z lidských prstů, s nimiž je stále ve styku.

Na ciferníku jsou vedle číslí umístěny vypuklé výstupky, které ukazují polohu ručiček s přesností na jednu minutu. Za tím účelem jsou ručičky umístěny trochu výše u normálních hodinek.

(k)

Rady právnika

Krajan Z.B. z Nižných Lapsz sa nás pyta, čo treba urobiť, aby získal dedičstvo po zomrelom príbuznom v Spojených štátach.

ODPOVED: Postup je dosť jednoduchý hoci zdľhavý. V dedičkých záležitostach treba písomne sa obrátiť na Ministerstvo zahraničných vecí, oddelenie pre veci spojené s dedičstvom (Warszawa Al. I Armii Wojska Polskiego 23). V tom liste treba uviesť a-

dresu osoby od ktorej sa dedí, alebo adresy osoby splnomocnejnej na odovzdanie dedičstva. V prípade, že dedič upovedomený je o dedení v testamente, treba urobiť notariálny odpis tohto dokumentu. Všetky dokumenty, ktoré nie sú overené notárom, musia byť overené patričnou Gromadzkou Radou Narodowou.

K dokumentom treba nevyhnutne priložiť potvrde-

nie Rady Narodowej. V tomto potvrdení musí byť meno, dátum a miesto narodenia, štátne občianstvo, presná adresa žiadateľa, ako aj dôvod, pre ktorý sa potvrdenie vydáva.

Okrém toho treba poslať poverenie Ministerstvu zahraničných vecí, aby mohlo podniknúť patričné kroky na vyzdvihnutie dedičstva. A ďalej Ministerstvo zahraničných vecí prostredníctvom konzulátu príslušného štátu, zariadi, aby dedičstvo bolo poukázané na konto PKO.

Ked sa tak stane dedič bude poinformovaný o odovzdaniu dedičstva a v banke PKO si bude môcť zakúpiť rôzne predmety počnúc od stavebného materiálu až po autá a rôzne stroje.

V prípade, že dedičstvo stanoví väčšiu kvotu možno sa uchádzať o povolenie výjazdu za hranice za účelom osobného prevzatia dedičstva.

PRAKTIČKÉ RODY

UPOTREBITELNOSŤ KUCHÝNSKÉ SOLI

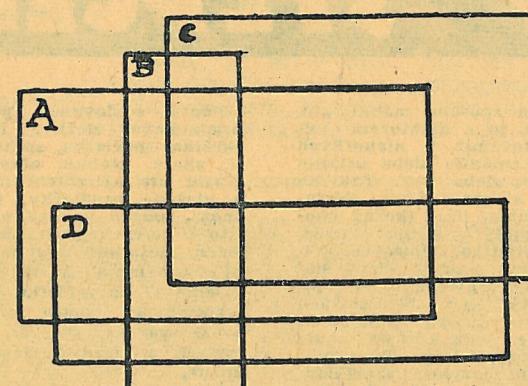
Kuchyňskou súľ, ktorou používame do veškerých jídel, môžeme také upotribiť:

1. **Jako prostriedok čistící nádoby.** Pripávime si roztok — do jednoho litru čisté vody vysypeme 2 lžice soli, tento roztok vaříme v nádobě, ve ktoré se nám pripálilo jídlo. Nádoba bude zase ako nová.
2. **Jako prostriedok predcházejúci vytékání bílku pri vaření vajíčka.** Musíme proto do vody, ve ktoré chceme vařiť vejce, vsypať asi tak 1 lžičku soli. Vejce zústanou celá i kdyby náhodou praskly.
3. **Kartáče a štětky** budou dlouho ako nové, když je ponorieme do slané vody (půl litr vody, 2 lžice soli), a necháme je asi 10 minut ve vodě ležet. Chrání to také pred lámáním se a vypadáváním štětiny.
4. **Oční zánět** odstraníme roztokem vody a soli. Půl litr převařené vody, malá lžička soli (bezpodmínečně čistá). V teplém roztoku máčíme vatou a omýváme oči. Opakujeme to každou hodinu.
5. **Jako hygienický prostředek** ústní dutiny, zesilování dásni, čistici z osudu zub. Připávime si roztok — do sklenky teplé vody vysypeme 3/4 kávové lžičky soli. Tímto roztokem vyplachujeme po každém jídle ústní dutinu. Silnější roztok t.zn. 1 a 1/2 lžičky soli na jednu sklenku vody, slouží jako lék při zánětu hrdla. Vyplachujeme každých 15 minut.
6. **Uschová máslo na zimu** Chceme-li mít dobré a čerstvé máslo v zimě, musíme ho pořádně nasolit. Za 4 týdny máslo se vymačká aby všechna sůl a veškerá vlhkost odešla, a opět se nasolí. Na dno hrnku ve kterém chceme uschovat máslo, nasypeme sůl. Položíme máslo a opět nasolíme.

SKLÁDAČKA

(zaslal J. Siwik — Zakopane)

Rozmístěte na čtyřech, částečně se přikrývajících polích 10 bodů tak, aby na každé pole připadlo šest

„MATEMATICKÁ“ HÁDANKA

(zaslal J. Siwik — Zakopane)

- 1) Láhev (nemusí byť monopolová) stojí 1 zl. 10 gr; je dražší než zátku o 1 zl. Kolik stojí láhev a kolik stojí zátku?
- 2) Ryba je rozdelená na 3 kusy, z nichž hlava váží 2 kg. Trup váží tolik co hlava s ocasem a ocas váží tolik, kolik hlava a polovina trupu.

Kolik váží ryba a každá z jejich částí?

Rozluštení zasilejte do 14 dní na adresu: Warszawa ul. Wiejska 12 V. p. s označením „Hádankářský koutek“. Pro čtenáre, kteří hádanky správně rozluštily, jsou připraveny knižní odměny.

(p)

Okrem toho treba poslať poverenie Ministerstvu zahraničných vecí, aby mohlo podniknúť patričné kroky na vyzdvihnutie dedičstva. A ďalej Ministerstvo zahraničných vecí prostredníctvom konzulátu príslušného štátu, zariadi, aby dedičstvo bolo poukázané na konto PKO.

Ked sa tak stane dedič bude poinformovaný o odovzdaniu dedičstva a v banke PKO si bude môcť zakúpiť rôzne predmety počnúc od stavebného materiálu až po autá a rôzne stroje.

V prípade, že dedičstvo stanoví väčšiu kvotu možno sa uchádzať o povolenie výjazdu za hranice za účelom osobného prevzatia dedičstva.

„Prečo si tak dnes pyšne vykračuje?“

„Ale nezabudol si „Zivot“ predplatit a práve mu ho poštár doniesol.“

FILATELISTICKÉ NOVINKY

V jednej z prvňich serií známek v roce 1959, vydala polská pošta trojúhelníkové známky s „Polskými houbami“.

Tato serie se skládá z pěti známek v hodnotě 40 gr., 60 gr., 1 zl., 2,50 zl a 3,40 zl. Vyobrazeny jsou na nich následující houbky: hřib, ryzec, liška, žampion a muchomůrka (jedovatá).

Známky jsou mnohobarevné, autorem je Czesław Borowczyk.

Podobná serie známek jak „Houbu“ vyšla také v Československu. Jsou provedeny, po prvé na světě, v čtyřbarevném kovorytu.

Autorem je Karel Svolinský, kreslil Ladislav Jirka.

FRANTIŠEK HACKER
člen Ústredného výboru Spoločnosti, predsedu Obvodného výboru v Kudove

Chtěl bych říci několik slov o kulturní činnosti v naší oblasti. Ústrední výbor nám navrhoval, aby — chom v této věci navázali spojení s Kulturním domem v Náchodě, který je položen nedaleko polsko-českých hranic. To však není lehká věc. Potíže jsou v tom, že není možné překračovat hranice v rámci úzkého pohraničního styku.

Umělecké soubory z Náchoda jsou na tom lépe. Byly u nás již dvakrát, ale my bohužel nemáme k disposici sál, když bychom jej potřebovali a tak se stává, že právě, když přijede soubor, sál je obsazen a naopak, když máme sál připraven, Náchodané nedostanou propustky.

Naše Společnost a všechni krajané z Kudovy Zdroje a okolí si přejí,

LIDIA MŠÁLOVÁ
člen ÚV Spoločnosti

aby tato věc byla konečně rozřešena. Budeme-li mít možnost dostávat propustky pro kulturní účely, mohli bychom návazat stálou kulturní spolupráci s Náchodem a podobně ji rozpracovat na delší dobu. Kulturní dům v Náchodě by nám mohl v mnohem na poli kulturní pomoci. Má k dispozici různé kulturní formy, počínaje od hudebních souborů a konče na soubozech divadelních, které mají velmi vysokou úroveň.

Poněvadž veškeré snahy z naší strany jak v Kladsku tak ve Vratislavu nepřinesly žádné kladné výsledky, obracím se proto ještě jednou k Ústřednímu výboru a zástupcům ústředních orgánů strany a vlády, aby kladně rozhodli o této věci a tím umožnili navázání stálé kulturní spolupráce Kudovy s Náchodem, která se přičiní o oživení kulturního života v naší oblasti.

PREJAV B. WŁODARSKÉHO

Tajomník Hospodárskej Rady

Súdruh Włodarski prišiel v úvode začiatky hospodárskej činnosti Spoločnosti. Okrem iného, vyzdvihol dva hlavné problémy, ktoré sa vynorili pred predsedníctvom Spoločnosti. Prvý problém to bolo získanie finančných prostriedkov. Finančné prostriedky boli získané dotáciou Ústredného výboru, darmi členov Spoločnosti a kauciami vedúcich závodov. Druhým problémom, ktorý si vyžadoval rozhodnutie, bol výber profilu produkcie. Vzhľadom na verejnú potrebu a používanie jednoduchého náradia Spoločnosť si zvolila zemné práce.

V hospodárskej činnosti nových podnikov urobili sa chyby. Chyby spočívali v tom, že rozvíjajúca sa hospodárska činnosť bola predmetom záujmu súkromných osôb, ktoré videli v tom len svoj úžitok.

Súdruh Włodarski po skonkretizovaní súčasnej situácie zoznámil prítomných s plánmi do budúcnosti. Podľa nich podnikanie Spoločnosti má sa diať okrem iného aj v mestach obývaných slovenským a českým obyvateľstvom a dôsledne opreté o záväzné predpisy.

Zdarzajú si jednak wypadki, že jakaś przedmiot jest wykładany w języku polskim, ale większość przedmiotów pod wspólnym kierownictwem jest wykładana w języku słowackim. Wszystko to się może nie podobać niektórym działaczom Towarzystwa.

Prawdą jest, że szko-

našej Spoločnosti hovorí sama za seba. A ktože by bol donedávna čo i len snival o tom, že budeme mať vlastný časopis „Život“. Časopis, ktorý piše o nás a pre nás. A to je vec nevidaná. Veru, máme veľké možnosti. Zakladajú sa nové divadelné krúžky, ktoré dostávajú pomoc. Tak napríklad Pekelník dostal podporu pre divadelný krúžok od Spoločnosti. Akú máme z toho radost, to si ani neviete predstaviť. Pekelník — tá biedna a skromná dedinka sa dožila dní, že dostáva finančnú pomoc na kultúrne ciele. Ale máme ešte aj fažnosti. Pekelnícka mládež sa učí

pri sviečkach, o čom istotne nevedia na Ministerstve osvety. Od kial by mali o tom viedieť. Neponosujeme sa, že učíme na dve smeny, ale nemôžeme sa uspokojiť, že musíme učiť pri sviečkach a netreplivo čakať, kedy ten deň bude o krôčik dlhší.

Krajan Magiera tu povedal, že učitelia nechcú pomáhať pri kultúrnej práci s mládežou. To nie je celkom tak. Ja tiež som učiteľkou. Aj mám vo svojom zamestnaní práce povyšené hlavy. Ale nájdem si čas aj na kultúrnu prácu. Ochotne zapájam mládež do divadelnej činnosti.

V minulom roku nás divadelný krúžok vystupoval na viacerých očakávaných dedinách. I toho roku sa pripravujeme. Chceli by sme však ukázať výsledky našej práce aj v Československu, nech i tam vedia, aké možnosti nám dáva Ludové Polsko.

Chcem ešte povedať niekoľko slov o kurzoch slovenščiny. Výborná myšlienka. Ale treba, aby zameranie týchto kurzov bolo praktické. Ludia chcú správne písť listy do Spoločnosti, články do časopisu „Život“. V tom im majú pomôcť aj tieto jazykové kurzy.

MGR JAN GOSIEWSKI PRZEDSTAWICIEL MINISTERSTWA OSWIATY

W Jabłonce-Bory i Chyżne mają tylko wykładowy język słowacki, reszta zaś przedmiotów wykłada się w języku polskim — ale to są tylko dwie takie szkoły. I tu mogłyby być szkoły słowackie, ale w tym względzie decyduje wola rodziców. Rodzice chcieli takie szkoły, a więc takie utworzyliśmy. Będą chcieli inne, to inne utworzymy, chociaż to się może nie podobać niektórym działaczom Towarzystwa.

Do spraw szkolnictwa mniejszościowego — my i Władze Terenowe — podchodzimy dość życzliwie. Wiemy, że w przeszłości miały miejsce u niektórych jednostek tendencje likwidatorskie, ale potrafiliśmy i potrafimy się z tym rozprawić.

Do dzisiaj istnieją pewne problemy, które trzeba załatwić przez Ministerstwo. Mam tu na myśli właściwe ustalenie pracy władz terenowych w zakresie oświaty, sprawy wydawnictwa — podręczników, sprawadzanie nauczycie-

li z Czechosłowacją i wiele innych. Ale są też sprawy drobne, choć istotne dla Obywateli, które należą załatwiać w terenie, w naszych Wydziałach Oświaty w powiecie czy też w województwie, a nie ze wszystkim jeździć do Warszawy.

W zakresie szkolnictwa mniejszościowego czeskiego i słowackiego mamy duże trudności kadrowe. Srowadzanie nauczycieli z ČSR nie rozwiązuje zagadnienia ze względu na specyfikę naszego kraju i naszych warunków. Problem ten zostanie radykalnie rozwiązany — na co z użyskiem naszych wszyscy czekamy — kiedy nasze kadry opuszczą muru naszych i zagranicznych uczelni. Podobne trudności kadrowe są i w zakresie przedszkoli. I tu istnieją pewne normy, ale od nich uważa się, że trzeba odstąpić kiedy idzie o organizację przedszkoli na Spiszu i Orawie i przedszkola tam organizować.

Chciałbym poruszyć jeszcze pokróćce sprawę poprawienia wykonywa-

nia obowiązku szkolnego. Jeźdzę po szkołach i widzę, że część dzieci się uczy i część dzieci się nie uczy. Mają one różne przerwy — miesiąc, dwa, tą ważną sprawę musimy załatwić nie drogą kar, ale drogą perswazji. Na tym odcinku aktywnie działają nauczyciele. W Zubrzycy Górnjej nauczyciele przekonują rodziców, jak wielką krzywdę wyrządzają oni dzieciom nie posyłając ich do szkoły. Na Spiszu i Orawie — jak wiadomo — masa dzieci nie chodzi do szkoły, mimo że szkoły istnieją. W Łapszach Niżnych jedna z matek powiedziała inspektorowi szkolnemu, który interweniował, że nie posyła dziecka do piątej klasy: „Panie nie wracaj się do mego dziecka, ono jest potrzebne w domu, ono w domu więcej zarobi“.

Zmienić tę psychikę ludności polskiej i słowackiej to zaszczytne zadanie dla Towarzystwa Czechów i Słowaków i innych organizacji działających na tych terenach.

Jozef Spišiak, člen ÚV Spoločnosti, predsedu OV Spoločnosti v Krakove.

JOZEF SPIŠIAK KRAKÓW

Pretože som študentom, budem hovoriť o školstve a o mládeži. V tom školskom roku, keď som ja maturoval profesori pre jedenastú triedu sa oneskorili o dva mesiace. Potom sme mali veľa fažostí pri maturite z matematiky a fyziky. To má veľký vplyv na záverečné výsledky a i na neskoršie štúdia absolventov. Zapokovalo sa to aj tohto roku. Profesori sa oneskorili o mesiac, a profesor slovenského jazyka prišiel z Československa až v decembri. Zodpovednosť za tento

čítal orgány našej Spoločnosti. Bohužiaľ, práca výboru Spoločnosti v Jablonke na Orave bola neuspokojujúca, viďte tu nedostatok organizačnej koncepcie a sústredenia na najpodstatnejšie problémy. Bolo by tam treba vybrať nový obvodný výbor, ktorý by sa nielenže podobral na prácu, ale by ju aj uskutočnil. Vedľ či sa môže naša práca obmedziť iba na schôdze, a to často slabé schôdze, ako to vidíme v Jablonke? Bol som na niekoľkých takých v Jablonke. Hovorilo sa tam o mnohých otázkach, ale príliš

chaoticky, a obyčajne to neboli ani tie najhlavnejšie otázky.

Na základe povedaného, podávam návrh, aby dnešné plénum ešte podrobnejšie prediskutovalo prácu Obvodného výboru v Jablonke a urobilo zodpovedné uznesenie pre budúcnosť.

Adam Chalupec — predsedu ÚV Spoločnosti, šéfredaktora „Života“

stav nesie Ministerstvo osvety. Ešte dodnes niet v jablonskom lýceu profesora matematiky.

Na Spiši a Orave je fažie pracoval ako inde. S týmto musia po-

NASA MIENKA

- 100—200 Keby ste neboli trochu rozhodnejší, tak vás určite vysmejú. Nepočítajte s takým chováním na úspech.
- 200—300 Málo sebe dôverujete. Toto vám nebudie vždy užitočné. Sebasťoňlivejším vystúpením by ste mali väčší úspech.
- 300—400 Máte rozhodnú povahu a porozumeniu hodné srdce, len aby ste sa veľmi neprečeli, lebo z toho nič dobrého nebude.
- 400—500 Ak i nadále na všetko naletíte, tak môžete mať v živote raz vážne sklamanie.

František Bittnar, člen ÚV Spoločnosti, mistropredsedu OV Spoločnosti v Kudov.

Božena Slámová — člen Předsednictva ÚV Spoločnosti, učitelka v Zelově.

USNESENÍ O VYDAVATELSKÉ ČINNOSTI SPOLEČNOSTI

Plenární zasedání Ústředního výboru schvaluje směr vydavatelské činnosti, jenž byl přijat předsednictvem Ústředního výboru.

V začátečním období první a základní podmínkou zahájení vydavatelské činnosti byl nábor vhodných kádrů, které by zajistily správné vedení příštího orgánu naší Společnosti. Tento výběr se zdařil a již v době voleb do národních výborů byly vytištěny dva jednodenní listy „Život“. Vytištění těchto listů přiznivě ovlivnilo ovzduší voleb. Život se stal symbolem nového politického směru schváleného na VIII. plenu PZPR.

Stálý tisk časopisu Život po přestavce, které bylo využito k získání nových zkušeností, vítáme a děkujeme všem institucím, které se přičinily o organizační rozvoj našeho časopisu.

Po stránce organizační bylo správné utvoření Vydavatelské skupiny, jejímž úkolem byla organizační a příprava časopisu k tisku. Vedle této skupiny byl později utvořen širší kolektiv pracovníků a sice Redakční kolegium „Život“.

Plenární zasedání schvaluje dosavadní činnost a doufá, že se vydavatelská práce bude rozširovat a rozvíjet. Je důležité, aby úroveň časopisu stále stoupala a aby se prohluboval jeho styk s krajany.

Pro příště se musíme také snažit o to, abychom mohli vydávat různé školní příručky, které by byly přizpůsobeny podmínek, v nichž žijí slovenští a čeští krajani v Polsku.

Plenární zasedání připomíná, že předplatné, kolportáž „Život“ a pravidelné zasílání korespondence, je povinností každého člena Společnosti. Jsou to zásadní cesty, které spojují časopis se všemi krajany, žijícími mimo Varšavu. Plenární zasedání zavazuje všechny orgány Společnosti, aby pomáhaly redakci „Život“ v její práci.

USNESENÍ O USTANOVENÍ KOMISE ORGANIZAČNÍ KONTROLY

Plenární zasedání Ústředního výboru se usneslo, že rozvoj organizační činnosti naší Společnosti vyžaduje povolení kolektivu osob, které by pomáhaly v práci předsednictvu Ústředního výboru.

K úkolem Komise organizační kontroly by patřil rozbor získaných zkušeností a jejich rozšírování mezi jednotlivými organizačními skupinami Společnosti. Tato potřeba je nezbytná tím spíše, že v mnohých našich skupinách se práce často rozvíjí příliš pomalu a nemůže vyjít za organizační stadium. Zkoumání tohoto stavu, výchova nových aktivistů na tomto poli, je rovněž jedním z úkolu komise.

Jde také o to, aby byl zřízen zvláštní orgán, který by projednával různé střnosti, zakládají-li se na pravdě a vyžadují-li rychlého vyřízení. Úlohou Komise by byl rozbor těchto záležitostí a vydání posudku.

Tato Komise by měla za úkol odhalovat všechny pomlouvače a osoby, které se snaží ztěžovat rozvoj Společnosti a předpisy stanov.

Plenární zasedání ustanovuje tímto Komisi organizační kontroly a zároveň schvaluje pro tuto komisi zvláštní předpisy.

ŽIVOT MLADÝCH

Ziaci z IX. triedy lýcea so slovenským vyučovacím jazykom nám píšu:

„V tomto školskom roku učíme sa svetový zemepis a prosíme Vás, či by ste v najbližších číslach nemohli uverejňovať články a reportáže o Veľkej Británii, Francúzska, Nemecka, Talianska a Španielska.“

Nám by to pomohlo a ište by to zaujímalo aj iných čitateľov.“

ODPOVEĎ REDAKCIE

Radi vyhovujeme. Vlastne reportážmi o Rumusku, sovietskej tajge a Paríži sme už začali seriál našich zahraničných reportáží.

Jožef Ščurek nám posal svoj verš. Prosíme našich mladých čitateľov, aby nám napísali o ňom svoju mienku — čo sa im páči a čo nie.

HORÁM

Srdca môjho, hory, hory
štity túžob mojich
svit ranný ked' bledo horí
srdce moje hojí.

Ako loď ste odplávali
zo sietnice oči —
rodné grapy, jarky, skaly,
slnká na úbočí

Ako křídlo divých husí
zohnať vás do básne,
neviem pokým mesiac rusý,
nad horami hasne.

Ale srdce plné tónov
vami sa opája:
prijímaš ma v svoje lono
hora môjho kraja.

USNESENÍ O USTANOVENÍ POPULARISACNÍ A DĚJEPISNÉ KOMISE

Plenární zasedání schvaluje názor, že je zapotřebí rozšířit činnost Společnosti, týkající se popularisace novodobé vědy a kultury mezi krajany. Popularní přednášky, doplnované filmem, divadlem a uměleckými soubory, se jistě přičiní o rozvoj vzdělání mnohých krajany, stanou se úctyhodným využitím volného času obyvatelstva mnohých vesnic, obydlených Čechy, Slováky a Poláky.

Tato činnost Společnosti se jistě přičiní o prohloubení styků mezi našimi krajany, žijícími na Spiši a Oravě, v Zelově, Kucové a v jiných městech, kde působí naše Společnost.

Plenární zasedání považuje rovněž za účelné tvořit sbírky a rekonstruovat materiál, který již dnes má historický význam. Cestou spolupráce s institucemi a osobami, které se o to zajímají, mají se sbírat různé exponáty lidové tvořivosti, knihy a dokumenty, svědčící o působnosti a způsobu života české a slovenské národnostní menšiny v Polsku.

Tento otázky doplnované soudobými pracemi, dokumenty a výtisky se stanou v budoucnu cennou a trvalou památkou, zrcadlící náš kulturní vývoj.

Tato látka bude také cennou pomůckou v naší činnosti určené stanovami.

Pro vypracování programu v tomto oboru a jeho realisaci, plenární zasedání stanoví Popularisační a dějepisnou komisi. Personálním sestavením komise pověřuje se předsednictvo Ústředního výboru.

USNESENÍ O USTANOVENÍ TURISTICKÉ KOMISE

Plenární zasedání Ústředního výboru víta první kroky předsednictva ÚV v oboru Turistické činnosti. Tato forma Kulturního působení se přičiní o poznání a prohloubení poznatků o Československu a je důležitým činitelem, posilujícím bratrské styky mezi našimi národy.

Plenární zasedání se opírá na těchto předpokladech a vyslovuje názor, že by se měla turistická činnost rozšířit na všechny české a slovenské krajanské skupiny. Doporučuje se také navázat styky s našimi krajany, bydlícími v jiných lidově demokratických zemích, za účelem výměny zkušeností. Úkolem komise bude také usnažit našim krajánům poznání krás polské země. Mnozí naši krajani dodnes neviděli Warszawu, moře a západní země. Často plody polského národa jsou pro naše krajany úplně neznámé.

Plenární zasedání plně oceňuje význam turistiky, jakožto formy kulturně-osvětové činnosti a ustanovuje Turistickou komisi. Plenární zasedání pověřuje Ústřední výbor, aby vybral členy této komise, kteří vypracují podrobný program z oboru turistiky a budou tento program realizovat.

USNESENÍ O USTANOVENÍ HOSPODÁŘSKÉ RADY

Plenární zasedání Ústředního výboru po prostudování látky, týkající se hospodářské činnosti, obsažené v referátu, přeneseném na zasedání dne 10. ledna 1959, schvaluje působení předsednictva v oboru hospodářské činnosti.

Ačkoliv v tomto období vyskytly se také chyby, nicméně plenární zasedání je hluboce přesvědčeno, že zahájení a další kontinuace hospodářské činnosti je správná a potřebná.

Zakládání družstev, různých výrobních a výpomocných podniků, se přičiní o rozvoj hmotného blahobytu našich krajany. Díky hospodářské činnosti stoupne hospodářská úroveň území, obydlených našimi krajany. Sociální iniciativa v tomto oboru, zesílovaná každodenní prací v souladu s činností jiných institucí a organizačí, podporovaná státními orgány, se přičiní o prohloubení bratrského spolužití Čechů, Poláků a Slováků také v hospodářském oboru. Nejdůležitějším ukolem hospodářské činnosti je však získání důchodu, který vcelku bude využit pro působnost Společnosti určenou stanovami. Hospodářská činnost která by přinášela ztrátu, je nepřipustná.

Realizace těchto předpokladů umožní další rozvoj kulturní a osvětové činnosti. Získáme tím možnost rozšíření naší působnosti vůbec.

Budem se rovněž snažit, aby dotace, které dostáváme od polského státu se zmenší a aby tyto prostředky mohl polský stát uplatnit jinde, kde toho bude více zapotřebí.

Vidíme možnost realizace všech těchto předpokladů. Musíme se však vyhnout hlavnímu nebezpečí, které se zakládá na ztrátě správného poměru mezi úkoly kulturně-sociálními a hospodářskými.

Hospodářská činnost má výpomocnou úlohu při plnění kulturně-sociálních úkolů, které musí vždycky být na prvním místě.

Za účelem omezení uvedených a také jiných chyb a ve snaze o rozvoj hospodářské činnosti ve shodě s předpoklady tohoto usnesení, Plenární zasedání schvaluje Hospodářskou radu Společnosti stanovenou Předsednictvem a zároveň schvaluje přednesený řád Hospodářské rady.

Oravské príslavia a perekadlá zozbierala pre nás Žofia Petrášková. Tu sú:

1. I ruža v šípe rastie — a predsa je pekná.
2. Ani s tebou žíť, ani bez teba byť.
3. Slepý je, kto cez riečicu nevidí.
4. Sprav dobre čertovi, peklom sa ti odsluží.
5. Skade strela dnu, stade von.
6. Holub za pšenicou, šuhaj za dievčicou..
7. Prišiel hosť na holú kost.
8. Čo má byť kyslé nech bude s octom.
9. Chlapcoví koň sedlaný a dievčatku čakaný.
10. Čím vyšší strom, tým bližší hrom
11. Pravda nahá chodí.
12. Kapusta je dobrá, keď sviňa cez ťu nepreskočí.

DVA ROKY NAŠEJ PLODNEJ PRÁCE

Ako ten čas beží. Ani sa človek nenazdá ako rok za rokom p'ynie. Dva roky sú za nami. Stovky dní znojnej práce pre dobro našej vlasti a nás všetkých.

Clovek sa až čuduje kol'ko užitočnej práce pre spoločnosť môže urobiť široký l'udský kolektív, ktorí dôveruje v svoje sily a prácu a ktorý pocituje potrebu pracovať.

Rozhľadnime sa po strediskách, kde žije česká a slovenská menšina. Tam, kde ešte pred dvoma rokmi mŕtva zapäť opletala svoju pavučinou dediny a mestečká, vyklulo sa a rovinulo ako na filmovom pásse všetko to, čo je také významné pre našu novú skutočnosť: osveta, kultúra, spoločenská aktivita a jej výsledky, vytváranie sa lepšieho života.

Spoločná práca vzklíčila vďaka podpore Strany a rozhodnutím l'udovej vlády o útvoreniu našej Kultúrno-sociálnej Spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku.

Krakovský sjazd roku 1957 priniesol svoje ovocie. Delegáti vrátili sa do svojich krajov, našli porozumenie a podporu pre p'nenie uznesení. Ukazuje sa, že naši česki a slovenskí krajania sú l'udmi činu,

l'udmi, ktorí svojim spoločenským postavením a prácou zasluhujú si úctu od všetkých.

Okolo poldruha roku — to bol čas formovania sa organizačného rámca Spoločnosti.

Tažko teda počítať, toto dvojročné výročie ako uzavretú etapu. Krajania na vidieku to zvlášť podčiarkujú. — Iba čo sa začala naša práca — vravia.

To je pravda. Ich slová samozrejme sú optimistické. To znamená, že všetci budeme ďalej rozvíjať, prehľbovať a zdokonalovať výrobky v podmienkach organizačne pružnej Kultúrno-sociálnej Spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku.

Nech tá lavina pozitívnych premien, ktoré sa uskutočňujú v našom živote, posúva sa po tejto ceste. Nech strháva so sebou čoraz širšie okruhy našich českých a slovenských krajanov.

To vlastne želáme si všetci navzájom, ako aj tým, ktorí spolu s nami chceť vojsť a kráčať do budúceho dvojročia s novými plánmi a spolu s nami zlepšovať život v Poľskej l'udovej republike.

UV Spoločnosti

V ZELOVSKÉ KULTURNÍ JIZBĚ

Byl první večer v únoru... Sníh padal líně ve velkých vločkách, rozpouštěl se na ramenou spěchajících lidí a pokrýval je kapíčkami vody. Sníh nám překážel v jízdě a odtud vyplynul opožděný příjezd na neobvyklou slavnost. Neobvyklou proto, že šlo o první televizní přenos, který byl zainstalován v kulturní jizbě Oddílu kulturně-sociální společnosti Čechů a Slováků v Zelově.

* * *

Obvodní výbor Společnosti v Zelově, okres Lask je jedním z aktivních oddílů Společnosti. Kolektiv zelovských pracovníků s předsedou Vilémem Tomešem v čele, řídí organizaci náležitě a obratně. O výsledcích této činnosti se nedá napsat v několika slovech, ale obširně o nich mluví materiál z posledního plena.

V životě zelovanů jsou důležité a zaznamenání hodné body. K těmu patří především těsná spolupráce s okresními úřady. Společná aktivní činnost způsobila, že do kulturně-oslavné práce byla zapojena řada osob. Jak mládež, tak i starší lidé ze Zelova žijí pro kulturní jizbu, pro její bohatý program. Působí zde kapela, tři pěvecké sbory, nepočítaje v to individuální pěvecké a recitační talenty. Uvažuje se dokonce také o vytvoření vlastního dramatického kroužku.

Výsledkem aktivity zelovských krajanů je také televizor, o němž jsme se zmínili. Úřady pomohly při tom finančně, což je důvodem uznání pro práci Oddílu v Zelově.

* * *

A jak uplynul večer v kulturní jizbě? Příjemně, zajímavě a radošně. Uvidíte jej v naší fotoreportáži a litujte, že jste se osobně zceloslově slavnosti nezúčastnili.

Klubovní obecenstvo obdivovalo a chválialo výступy umělců — amatérů.

Tato mladá děvčata a tito mladí chlapci ze Zelova hrají opravdu krásně. Znali jich všechny slavnou buďnost. Pokud ovšem budou stále nad sebou pravovat.

„Skříňka radosti“ — tak pojmenovali nejmenší svůj klubovní televizor.

Vem Jeníčku, vem flintičku, zastrel některou — v provedení dívčího sboru pod vedením krajanů Emila Pospíšila.

Pěvecká čtyřka: krajané Karel Pospíšil I., Karel Pospíšil II., Emil Pospíšil a Gustav Dedecius zpívali na vysoké umělecké úrovni.

Helena Jersáková nejenže obdivovala výstup, ale také sama zpívala, ovšem nejochotněji do mikrofonu redakčního magnetofonu.

Vilém Tomeš na čestném místě.

V taktu skočné polky.

První veřejné vystoupení krajana Pepíka Nováka.

O čem asi dumá členka Ústředního výboru Společnosti krajanka B. Slámová? Jistě o tom, že je v Zelově stále ještě slabé předplatné na ZIVOT. Ale nyní se to snad změní k lešimu.

Drahocenné památky polské kultury, které byly v roce 1939 vyvezeny do ciziny, byly konečně vráceny. Věřej Montrealské banky v Ottavě se zavřely na dlouhá léta za vzácnými památkami z Wawelu, z Varšavského zámku, polských muzeí a knihoven.

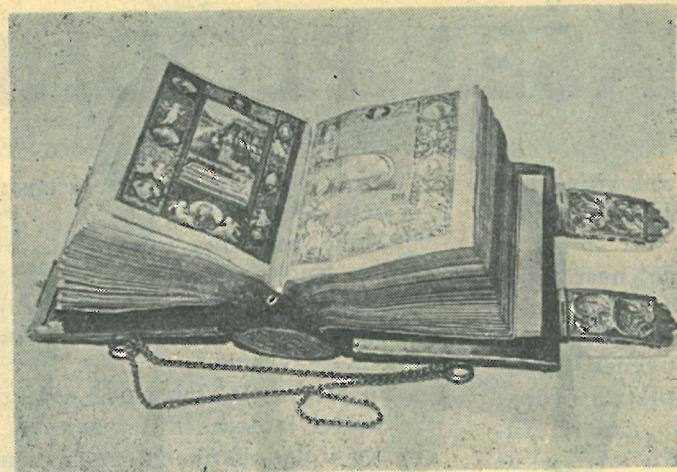
Jednání o navrácení polských skvostů se prodloužovalo z roku na rok, což vyvolávalo rozhoření jak u Poláků doma, tak v cizině. Polské památky byly při tom odkázány v ottavských sklepích k povonné zkáze. Arrasy a pergameny puchřely, cenné tkaniny a knihy se pokrývaly plísni a rzi.

Konečně po tolka letech kanadská vláda dala svolení k navrácení wawelských skvostů.

21. ledna t.r. nastoupily zpáteční cestu z Montrealské banky v Ottavě — pod dohledem polských vědců prof dr. J. Szabłowského, ředitele Státních sbírek uměleckých památek na Wawelu a prof. B. Marconiho, vedoucího Hlavního laboratoře pro konzervaci uměleckých památek ve Varšavě — dvě velké truhly, opančené pečetemi polského zastupitelského úřadu. Po celou cestu která vedla přes Atlantik, Kodaň a Berlín do Varšavy, byly pečlivě ošetřovány — jejich průvodci, významní odborníci, prováděli neustálé zkoušky teploty a vlhkosti vzdachu — věda a lidská srdce střehla znovu získané poklady. Památky, pro nás nenaředitelné, dospely na místo určení šťastně.

Ve Varšavě svolal ministr kultury a umění T. Galiński dvě komise, které okamžitě začaly pracovat: komisi pro převzetí polského národního majetku a komisi pro konzervaci.

Dne 3. února t.r. okamžitě po příjezdu do Varšavy první komise, skládající se z význačných vědců, zástupců politických a vědeckých kruhů, přistoupila k otevření tru-

Modlitebník královnej Bony

hel, které obsahovaly 70 kusů uměleckých památek.

Jsou mezi nimi:

— korunovační insignie polských králů se známým mečem Boleslava Chrabrého,

— nejstarší památky polského písemnictví, mezi nimiž se nachází také jeden exemplář Gutenbergové bible, jakýž je na světě pouze několik, dále kronika Gallova, Kadlubkova, Świętokrzyská kázání, Davídův psaltér ze XVI. století, modlitebníky polských králů,

— skvělé výrobky středověkých mistrů — řebářů a zlatníků — bohatě vykládané a vyřezávané, zdobené drahými kameny,

— Chopinovy rukopisy.

Wawelské poklady, které budou přístupny obecenstvu na výstavách ve Varšavě a v Krakově, projdou důkladné prozkoumání a po případném „léčení“, budou odevzdány zákonýmajitelům. Některé památky se vrátí do Národního musea ve Varšavě, jiné zvětší sbírky na Wawelu, kde je umístěn korunovační poklad. Skvostné památky z písemnictví znovu ozdobí sbírky Národní knihovny a Semináří pro duchovní v Pelplině bude navrátena Gutenbergová bible.

Historické spravedlnosti se stalo zadost. Polskému národu, v přede dny milenja, byly vráceny skvosty, povstalé před věky, drahé každému Polákovi.

Ač nebyly vráceny všechny předměty z polských sbírek, Poláci pevně věří, že v krátké době se dočkají také wawelských arrasů, jejichž místo určení byl a je Wawel, sídlo polských králů a ne sklepení v Kanadě.

Arrasy se vrátí...

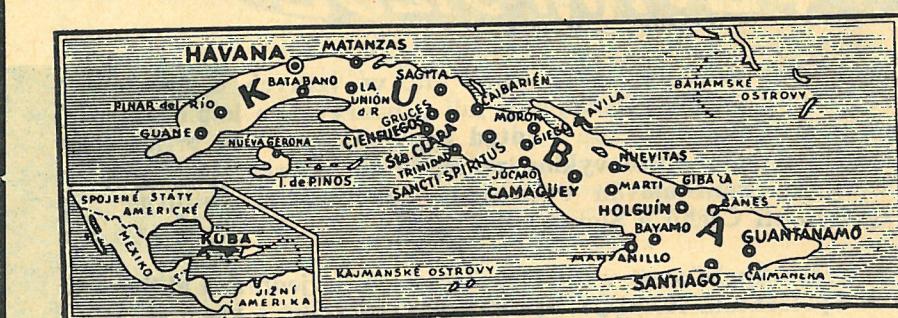
KAREL POŠEPNÝ

Světové kulturní výročí

Při světových kulturních výročích bývá zvykem, spravným a pochopitelným, zaúzraňovat zivý odkaz dila velkých postav umění a vědy. O skotském národním básníku Robertu Burnsově, jehož dvoustého výročí narození vzpomeneme dne 25. ledna, však nemusíme užívat pojmu odkaz a dědictví. Burns dosud žije a málokteré skotské rodině chybí v knihovně jeho básně a písňové texty. Na příkladu tohoto neznámého i nenávistného, zasněného i bouřlivého rolníka si můžeme ověřit platnost slov, že vpravdě věčnými se stávají básníci jen v bytosném sepětí s lidem. Burns celý život zůstal tím kym byl — prostý zemědělcem, i když se krátkou dobu pochyboval v záři své slávy mezi edinburskou aristokratikou a městskou smetánkou. Tito lidé v něm vřeli kuriozitu, „učeného vepře“, jak se jeden z nich vyjádřil. Ale lid, prostý zemědělský lid, který se lopotil na poli, skličen dluhy (stejně jako Burnsův otec a později i básník sám) a sužovan obavou, že bohatý vlastník půdy, pán nad jejich osudy, je nakonec vyžene a připraví i o beztek již nuznou skývu chleba, považoval Roberta za svého a miloval jej. Z posledních peněz si kupovali Burnsovy verše a texty na lidové nápěvy. Nezapomínejme — psal se tehdy osmnáctý věk a opatřit si knihu bylo pro rolníka sváteční vzácností. V čem tedy spočívala přitažlivost a popularita Burnsova umění? Přelevším psal tak, jak prostí lidé mluvili: dialektem a srozumitelně. Uměl se radovat a veselit, oslavil sklenku a krásnou dívku, rozteskníl srdce milostnou písni, rozehrál nohy tanečním popěvkem, zařál pěst, viděl sídlo lorda a dovezl se posmívat i vyčítat pokrytému knězi.

Burns umírá v nouzi a zadlužen, v osmatřicátém roce svého pohnutého života: svého pěvce doprovodil k místu odpočinku tisícíhlavý zástup: jen tak mohli prostí lidé vyjádřit lásku k svému básníkovi.

PETR PUJMAN

KUBA

Kuba leží na ostrově nedaleko južného cípu Severnej Ameriky, od ktorého ho oddeľuje Floridská úžina. Povrch Kuby s priľahlými ostrovkami je 114.524 km štvorcových. Počet obyvateľov (podla posledného reálného sčítania z r. 1953) je 5.807.000. Uradným jazykom je španielština. Hlavným mestom Kuby je Havana. Má 780 tisíc obyvateľov. Okrem Havany dôležitým prístavom je ešte Santiago de Cuba.

Prevažuje poľnohospodárstvo a chov dobytka. Pestujú kukuricu, rýžu, cukrovú trstinu, kávu, tabák, ananásy a cytrusové plody.

Chovajú hlavne rožný statok, kone, mulice a ovce. Vyvážajú tabák, známe cygáry a cukor. Dovážajú potravné rôžany, stroje, autá, keramické výrobky, chemický materiál, priemyselné výrobky, rastlinné vlákná a bavlna. Hlavným priemyslom Kuby je baňstvo. Doluje sa tu med, železná ruda a chrom. Co sa týka priemyselných podnikov sú to prevádzne cukrovary.

Nielen podnebie, ale aj politická atmosféra Kuby svedčia o tom, že pravdu má pesnička... „Kuba ostrov horúci ako sopka...“ Akiste všetci viete, že Batistov režim bol zvrhnutý a sám Batista utiekol do Dominikánskej republiky, ktorá je americkým útulkom bývalých diktátorov. V Havane, v stolici štátu sídlí významný vodca povstaleckých revolučných sú Fidel Castro.

Zvrhnutie Batistu bola iba začiatkom spoločen-

sobí tu ešte americký imperializmus, ktorí nielenže nechce sa zrieť takej bohatej zeme ako je Kuba, ale hlavne nechce sa zrieť tak dôležitej stratégickej základne, akou je Kuba pre vojenské velitelstvo USA.

Mimočodom britské majetky na Kube dosahujú obnos 11 miliónov šterlingov.

To všetko vytvára tisíce problémov, ktoré čakajú na vyriešenie mladej republiky. Vláde pomáhajú široké masy ľudu, ktoré ju plne podporujú. Na ich čele stojí ľudovo - socialistická strana založená pred 30 rokmi.

Bol vytvorený tiež národnno-robotnický front, v ktorom sa zdržali pokrokové sily Kuby.

Socialistická strana podporovaná všeobecnou náladou, prevádzka zosilnenú politickú akciu. Súčasne strana podporuje program Castra a bojuje za to, aby bol uskutočnený.

Kuba pripojila sa k krajinám, ktoré v boji za národnostnú nezávislosť dosiahli už slobodu.

WOJCIECH WARDECKI

PŘIJDE JARO, PŘIJDE

A. FÖRCHTGOTT - TOVAČOVSKÝ

Volně, s citem

Přijde jaro, přijde,
zase bude máj,
usmívá se slunce,
usmívá se háj.
Střbrné své vlny
hora vyleje,
rozkvete se růže,
slavík zapěje,
rozkvete se růže,
slavík zapěje.

Rozpuknou se ledy,
volný bude proud,
po vlnách šumících
lodě pyšně plout;

vyskočí z hrud klasy,
bujný bude květ,
kosa bude řízeti,
zpěv radostný znět.

A ta lípa naše
bude zelená,
z větví mocných listí
nám a vence dá.
Ajta, vlasti, plesej!
usmívá se háj,
přijde jaro, přijde,
budem mít máj.

L'UDIA KTORÝCH HODNO POZNAŤ

Jiří Wolker, přední představitel české proletářské poesie, je nejvýraznějším a nejtypičtějším českým básníkem ze začátku našeho století. Narodil se v Prostějově roku 1900. Svá jinonická léta prožil v nejtěžších dobách první světové války a její býdy. V Praze pak s udoval práva. Rychle duševně vyzravil v básniku s hlubokým smyslem pro pravdu, sociální spravedlnost, lásku a pokoru.

Svůj původní program sociálně-revoluční poesie uveřejnil Jiří Wolker v pokrokovém časopise „Var“ který redagoval známý český literární historik univ. prof. dr Zdeněk Nejedlý. V této době Jiří Wolker mnoho tvořil a jeho spisy se rychle stávaly majetkem široké obce čtenářské. Zemřel roku 1924 na plísní chorobou, proti níž marně hledal lék na slovenském jihu a v Tatranské Poljance. Pochován byl v Prostějově. Jeho hrob na hřbitově je označen epitafem, jež si sám složil před svou smrtí:

„Zde leží Jiří Wolker, básník, jenž miloval svět a pro spravedlnost jeho žel se bit. Dřív nez mohl srdce k boji vytasit, zemřel-mlad dvacet čtyři let.“

Wolkrový básně nás zajímají svou prostotou výrazu. Básník klade vedle sebe obrazy prosté, klidné a jasné a tím se stává básníkem lidovým, připomínajícím Erbena:

Utichly továrny, utichly ulice,
usnuly hvězdy okolo měsíce
a z města celého v pozdní ty hodiny
nezavrel oči svých jenom dům jediný,
oči svých ohnivých, co do tmy křicí,
že za nimi uprostřed strojů, pák, kotlů, a
dělníků deset své svaly železem propletlo,
aby se ruce a oči jim změnily ve světlo.
„Antoníne, topiči elektrárenský,
do kotle přilož!“

Wolkrův revolucionářský je mužný, bolestný a živý sen o sociální spravedlnosti a utíšení lidských bolestí.

VÝSTAVA ZDENKA KOVÁŘE

„Při návštěvě v průmyslových závodech nás překvapuje, jak primitivním náradím, nevhodným pro dnešní dobu, dělník pracuje. Porovnáme-li tento stav s všeobecným technickým rozvojem, budeme ořešení při pohledu na to kolik lidí si mrzačí své tělo při práci nevhodným náradím neb strojem. Je pravda, že za možnostě ruky se nikdo nemusí stydit, ale neznamená to také, že

by mozoly s rukou nemohly zmizet.“ (Z. Kovář). Sochař Zdeněk Kovář, zák prof. V. Makovského, je propagátorem průmyslového výtvarnictví, do něhož spadá navrhování strojů, pomocných součástek a náradí. Na své výstavě, která byla zahájena začátkem listopadu v Paláci kultury ve Varšavě, nám předvádí návrhy na různé nádoby, odpovídající všem podmínkám, i pokud jde o vnitřní vzhled i dokonalou formu, které je potřeba při uchopení předmětu a práci s ním. Ve skleněných vitrínách vidíme rady různých kleští, vrtáku, šídel, nožů a dílů. Vedle nich celé modely strojů jak soustruh, frézovací stroj, vrtáčku a dokesnice i sádrový model karoserie auta značky Tatra 603.

(Na obrázcích model osobního auta značky Tatra 603 a ševcovské kleště.)

malá reportáž VEGETARIANSKÝ trh

RYBNÉ námestie to nie je — námestie rýb. Kde sú časy, kedy statní prešpurskí rybári vykračovali si s košmi strieborných dunajských rýb priateľsky na seba pokrikujúc: „Dúú trótl he há?! Z Dunaja sa stratili ryby z námestia rybári a ako pamiatka na nich zostali biele smalované tabuľky svietiaci modrými písmenami: Rybné námestie. Tabuľky a... Meštiansky pivovar v ktorom starí štamgasti prizdobujú životný smútok krídlami čierneho piva a poldecákmi rumu.

Rybne námestie je bez rýb, ale so smyslom pre pôst.

DEŇ ZAČÍNA V NOCI

Za ťažového svitu mesiaca pripomínajú prázdné stánky na Rybnom námestí katafalky. Na svitaní, keď si už ráno uťalo nové šaty na čiernych strechách mesta neprípomínajú n.č. Čakajú.

Ospale: kling, kling. Vrzgajúc zkrachnutým skeletom doterigá sa prvá elektrická. Zastavi. Z rozdavených dverí sa vystreperi prvá predavačka. Veľký kôš na chrbte, dva koše v rukách, pripomina v ranej hmle čudesné zvieratko.

Električky rachotia, kroky šuchotajú, klopú po orosenej via be, zavria motory aut, tahavo za kvíľu nadávky a — za chvíľu sa námestie zmení, ako keď preriekne čarovné:

STOLČEK PRESTRI SA

Ani praotec všetkých papáčov Gargantua by týmito darmi nepohrdol. Hromady zelených uhoriak. Chyba len očot a smotana. Koše červených reďkoviek, armády hlávkového šalátu. Bohatierske vence cibule, pre tých, ktorí chcú zomrieť prejednením. Mrkva, ktorá fa nauči hvízdať, petržel do polievky, zeler pre starších manzelov. A hned vedľa: karafiáty — červené, ako by sa práve vracali z májoveho sprevodu. Lesík bielych, tmavo i bledo lílových orgováňov, ako z vosku uliate tulip ny.. K soku daje hanblivo sa pria prvé šťavnaté čerešne. Smutno im samotným.

Čakajú až k nim pribudnú skoré zelené jablká, zlaté marhule? Ktorá žena odoá. Stánky nestacia. Prúd predávajúcich i kupujúcich sa roztiahol do tieňa, až hore na Židovskú. Na zemi v košoch — zelenina, kvety, ovocie.... Od výmyslu sveta. Vŕteko, čo napojili da de, slnce odkojilo zem čičikala a ročné obdobie dodalo.

MUCHY NA MEDE

Zletajú ta, sťa muchy na med. Starí mládenci, penzisti, muži pod papučou. Ženy ktoré ešte vonaju teplou posteou i ženy s natáckami vo vlasoch. Ženy a najmä ženy. Zrána iba staršie a ne-nápadné. Ráno nie je časom pekných žien. Ludia zo seba nosievanú svoje starosti. I na trh. Čo asi znamená modrina tamtej ženy? Zaiste svedectvo vyúčtovaných manželských účtov. Korunové nákupy rozprávajú o tom, e mu piše, e sa zle hospodárilo, že... Vlhký lesk zelenkatých očí, kruhy a páliaci úsmev rozprávajú o prebdených nociach...

Všetci však kupujú. Strasti sú strasti, slasti sú slasti, ale jesť sa chce, jesť sa musí.

SLNCE A CENY

Do neskorého poludnia hučí reve trh. Stále prihľadajú noví, odchádzajú... S klesajúcim slnkom klesajú i ceny, až napokon jedno i druhé klesne vôbec. Opäť je tu noc. Trh zíva prázdnnotu. Osamelý, pusty. Iba rozsúdené vrzgajúce staré stánky sa rozprávajú za svitu mesiaca s e te starou synagogou. Na starú tému. Že kšeft je kšeft.

RUDO OLŠINSKÝ

Z VÝZKUMNÝCH PRACÍ SLAVÍSTŮ

CESKÉ vlivy na polský jazyk — Kulturní styky Polska s jihlavími a západními Slovany — Dva svazky referátů na mezinárodní sjezd slavistů v Moskvě.

Je „serce“ slovem polského p. vodu? Tato dosti obtížná otázka se týka dležitých problémů v dejinách polské kultury a polského literárního jazyka — českých vlivů na tento jazyk. forma „serce“ v dnešním zn. utvářila se práve pod vlivem čestiny; dřívější polská forma „serce“ se začínala pouze v jednom slově — „milostziedzie“. Takových příkladů ještě m. ohlem více.

V XVI. století, čili v době, kdy se formovala literární polština, české vlivy v Polsku byly velmi silné. Z Čech k. příkladu k nim přicházely první tiské knihy, od tamtého příslu ideologie českých Bratr...

Jaká byla vloha českých vlivů na vznik literární polštiny — jest dosud nevyřešenou otázkou, kterou se zabývají polští jazykozpytci.

Zkoumání českých vlivů na literární polštinu XVI. století se zabývá Ústav západoslovanské filologie při Polští akademii ved. Práci lidí prof. ur. Z. Šieber a o výsledky zkoumání se zajímají slavisté celého světa. Tak na pr. holandský slavistický časopis otiskuje poslední dobu polsky (anglické resumé) zprávy o zpracovaném úseku výzkumu „Czechismy w języku Jana z Koszyczek“ (Czechismy w jazyku Jana z Koszyczek).

A jak vyhliží vědecká práce z Ústavu PAN na tomto poli?

„Pracovní látkou“ jsou zde fotokopie a mikrofilmy pravotisků z XVI. století. Z těchto se vypisuji česká slova nebo slova zdánlivě českého p. vodu a na základě namáhavých zkoumání textu se určuje doba, v níž se totéž slovo v Polsku objevilo, doba jeho životnosti a eventuální zánik nebo také jeho aklimatisace v polské řeceti. Značná část českých slov žijících v XVI. století už zahynula, ale četná žije dosud ve formě takových čechismů jako „serce“.

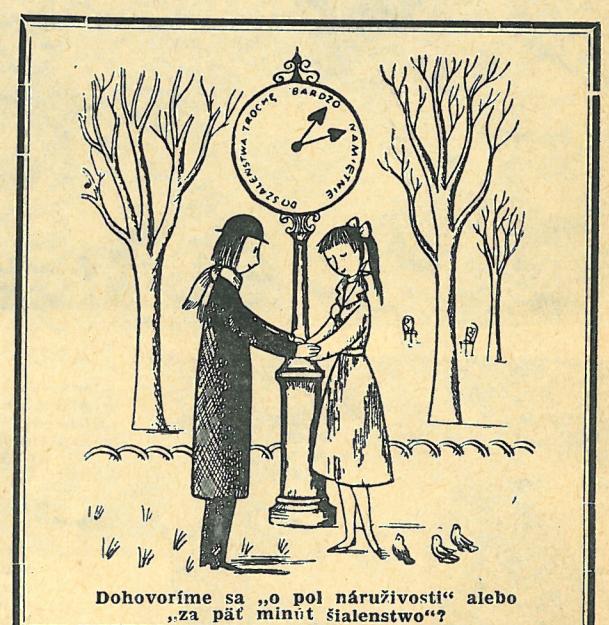
Neméně zajímavé jsou výzkumy historiků literatury zmíněného Ústavu. Zavázali se plně těžký úkol: znázornit kulturní styky Polska se západními a jihlavími Slovany během století.

Jíž první výsledky zkoumání (práce začaly teprve v minulém roce) přinášejí zajímavý materiál. Jsou to české a slovenské díly z XI. a XX. století nalezené v polských státních knihovnách. Tyto hodnotné prameny svědčí o velké životnosti polsko-českých a polsko-slovenských kulturních styků v uvedené době. Pro doplnění obrazu t. ch. styku badatelé tohoto problému hledají odpovědi polských autorů v československých knihovnách a často je nalézají.

Ale nejdé tu pouze o dopisy. Dlouhé a obtížné práce historiků literatury Ústavu západoslovanské filologie při PAV pod vedením docenta Šlizinského mají za účel vyhledat všechny české, slovenské, srbské, chorvatské, slovin-

ské, lužické a jiné rukopisy, nalézající se ve sbírkách polských knihoven. V budoucnosti to dovolí určit jakost a intenzitu styku Polska se západními a jihlavími Slovany. Tento problem, tím spis, že k jeho řešení přistoupili zatím pouze polští slavisté, budi zájem v mnoha jiných zemích. Nejjednodušší výsledky dosavadních zkoumání jsou oříškovány v slavistických vedeckých časopisech, ku příkladu v pr. ské „Slavii“ a v německých, v bulharských, v srbských časopisech.

Zajímavé výzkumy vede také docent Magnuszewski; jsou to mezi jinými výzkumy, týkající se polsko-českých literárních poměrů a inventarizace slavistických článků a poznámek v polském časopisecku. Kromě toho docent Magnuszewski je jedním z redaktorů Pamětníka Slavistycznego — časopisu nastínujícího aktuální stav výzkumu v oboru slovanozalectví.

Dohovoríme sa „o pol. náruživosti“ alebo „za pát minut šialenstwo“?

ČESKOSLOVENSKÉ FILMY

„Ludzie bez skrzydeł“ — film o boji s nemeckými okupantami bol prvý československý filmový obraz, ktorý sme videli v Poľsku po vojne. Od toho času prešlo niekoľko rokov. Na plátnach poľských kín sa za ten čas vymenili desiatky československých filmov. Komédie, dobrodružné psychologické filmy, „Krakatit“, „Predtuchy“, „Nikto nič nevie“, „Starostí oficiála Tříšky“, „Nemá barikáda“, „Anna proletárka“, „Vzbura na dedine“, „Cisárský pekař“, „Zatracenec“, „Strieborný vietor“ niet ani dosť miesta na vymenovanie všetkých filmov. Stačí azda povedať, že priebehom ostatných troch rokov Poľsko odkúpilo vyše 30 československých filmov.

Tituly videných filmov si už neraz ani nepamäťame, no v pamäti nám nadľho zostanú tváre

hercov, postavy, ktorým dávali život na plátnu. Mnohí z nás sa iste pamäťajú na mladú, pôvabnú Natašu Tánsku, hráčku „Predtuchy“, neskôr sme ju videli vo filme „Bielá tma“ — film o slovenských a sovietskych partizánoch. Hôdno pripomienuť pri tejto príležitosti, že autentický prípad, z ktorého vychádzal scenár „Bielej tmy“ poslúžil i poľskému filmu „Niebieski Krzyż“, ktorý urobil režisér A. Munk.

Jedným z populárnych československých hercov je Karel Höger. V Poľsku sme ho videli vo filmoch „Krakatit“, „Návrat domu“, „Mistr Alš“. Teraz sa zase ukázal v kinách film „Škola otca“. Höger v ňom hrá úlohu učiteľa Pelikána. Pelikán sa snaží zlepšiť zlé蒲ské vzťahy, ktoré sú v malomestskej škole. Je to ale nad jeho

môžnosť. Obyvateľia mestečka sú proti nemu. Musí naostatok odísť.

Jaroslava Marvana si pamäťame predovšetkým z komédie „Poslední Mohikán“, „Dovolenka s Anjelom“, „Anjel na horách“, „Hudba z Marsu“. Posledný film z Jaroslavom Marvanom, ktorý sme videli v Poľsku, je kriminálny film „13 komisiariát“ — film nakrútený konečne dosť dávno. Marvan tu vytvára postavu inšpektora polície — Cadeka.

Najpopulárnejšou spomedzi československých filmov v posledných troch rokoch bola komédia „Byl jeden kráľ“. Uvidelo ju vyše 2 miliónov 500 tisíc divákov. Na druhom mieste je „Anjel na horách“ (1 milión 300 tisíc divákov.)

Prvú Švédskú Báravidelicu tohto roka — mu „Watni“ — slovenskúho nej podhry t

Ked' my c įžem neneh my. Ta bábka „Písen rí“, Poľsku venuj deti, aj dos nym tom je bábky i Pro iným pek hrdinapoli

Rudolf Hrušínský (prvý z pravej strany) v úlohe Svejka vo filme: „Przygody dobrego wojaka Szwejka“ (Dobrý voják Svejk)

Karel Höger, známy z filmov „Krakatit“ a mohých ďalších. V filmu „O amotniony“ (Škola otca), z ktorého je tento záber, Höger tu hrá úlohu učiteľa Pelikána.

Jaroslav Marvan, ktorého sme videli vo filmoch „Ostatní Mohikanin“ (Poslední Mohikán) a „Anjel na horách“ (Anjel na horách), ako políčkajný inšpektor vo filme „13 komisiariát“.

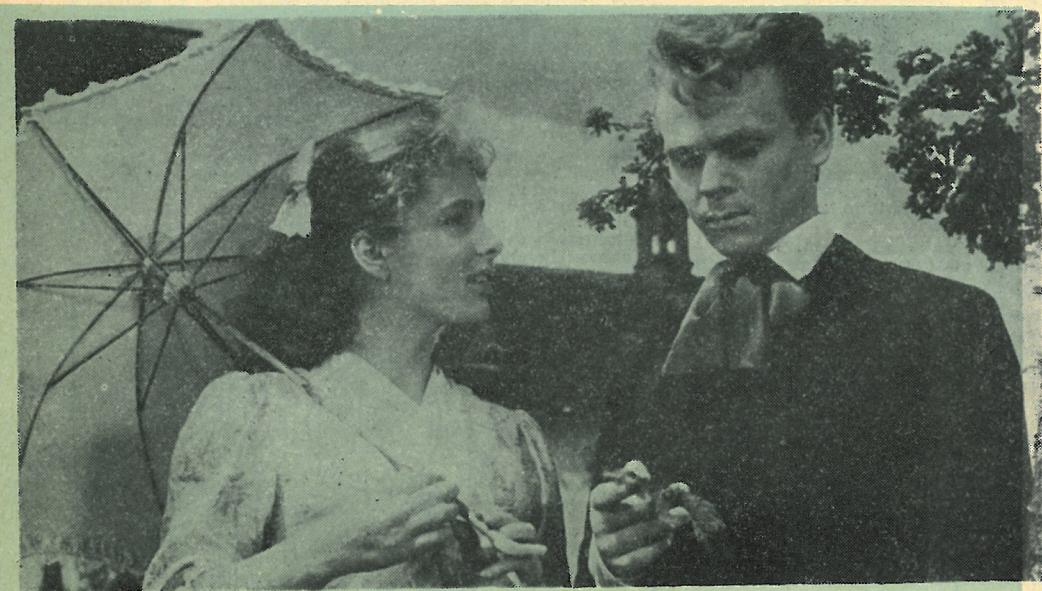

Eduard Cupák hral vo filme „Mlade lato“ (Mladé léta) úlohu spisovateľa Aloiza Jiráška. Hral tiež vo filmech „Mesiak nad riekou“ (Mesiac nad riekom) a „Wina Włodzimierza Olmera“ (Vina Vladimíra Olmera). Na obrázku ho vidíme s partnerkou Janou Rybárovou vo filme „Srebrny wiatr“ (Strieborný vietor).

Vlastu Fialovú sme videli vo filme: „Szalon Bárbara“ (Divá Bárka). V najblížšom čase ju uvidíme znova vo filme „Legenda o milosti“ (Legenda o lásce)

Film „Diabelski wynalazek“ (Vynález zkázy) Karola Zemana získal „Verfú cenu“ na filmovom festivale v Bruseli, roku 1958. Film černá námět zo starých rytin — ilustrácií k knihám J. Verneho.

Alena Vránová hraje jednu z hlavných úloh vo filme „Straceńcy“ (Zatracenec) nakrútenom podľa poviedky A. Jiráška.

V filme „Lato“ (Léto) podľa hry Fraňa Srámkova hrá Jaroslav Mareš úlohu mladého študenta, ktorý sa zaúbí do spisovateľky, staršej od seba.

„CR“
Autor: Václav Jaroslav Bohumil Szpilmba: A Polomíř Bela Chojnanna E

Ceskoslovenská tel Tuma. (1) jed do Poľska. asbíra materiál pro o Po

sku. Bohužel Tiá je mlhavou priečou tom co bude psátivá ho lenom to, že rastavého zaujala panoráma mesta, vč výstrední tanec, fialisti, staráktura. Je to však země s bohatou kultu

V POL'SKÝCH KINÁCH

časť Švejka videlo 830 tisíc divákov „Dúš“ videlo už vyše 79 tisíc divákov. Hrdinku filmu — Vlastu Fialovú (známu tiež z filmu „Matni“) budeme vidieť onedlho v česko-bulharskej „Legende o láske“ nakrútená hre tureckého básnika Nazima Hikmeta. Príbeh o československých filmoch nemôže lenúť pôvabné kreslené a bábkové filmove bábkového filmu ako „Císařský slovík“, perí“, ktoré urobil Jiří Trnka, malí v písaných zvelebovateľov nielen spomedzi lej dospelých. Iným veľkým a originál-vorom je Karel Zeman, „otec“ populárnej „Pan Prokouk“. V poľsku je známy medzi pekného filmu „Inspiráciu“, ktorého mi boli figúrky zo skla. Veľký Zemana

film „Vynález zkázy“ (Grand Prix na Festivalu v Bruseli roku 1958) je už na plátnach poľských kín.

A hľa, tituly československých filmov, ktoré sa ukážu v poľských kinách v najbližom čase. „Poslušne hlásim“ — druhá časť Švejkových príhod s R. Hrušínskym v hlavnej úlohe. Detektívny film „Prípad ešte nekončí“ s Jaroslavom Marvanom a Rudolfom Deylom. „Štence“ film o starostach mladých absolventov lekárskej školy „Leto“ — s Jaroslavom Marešom a Karolom Högerom. „Morálka pan Dulskej“ podľa hry poľskej spisovateľky G. Zapolskej. „Stvorenie sveta“ podľa známych satirických kresieb francúzskeho kreslia Effela.

EMIL SASKI

O ŘEKNE ŽENA"

Náčet: Václav Jelinek. Scénár: Václav Jelinek, v Mch., Bohuslav Danbach. Hudba: Włodzimierz Jan, tavby: Anatol Radzinowicz Herci: Barbara Šára, Josef Bek, Wienczysław Gliński, Jadwiga Icka, Hanna Bielická a ďalší.

iský spisova-
(J. ek) jede
Má nasbirat
knihu o Pol-
sku má jen
estra o tom,
t. Clouvá ho
fe i Varšavé
poz panórá-
v Krové vý-
c stentú, fia-
i architektura.
mána zemi
cultu a tra-

dicí. V Poľsku je tolik zajímavých vecí, o ktorých se bohu'el Túma nic nedověděl. Škoda.

Túmovi Poľský svaz spisovatelů přidělil průvodkyni Irenu (B. Polomská) Hezkou průvodkyni. A teď to začiná. To znamená, mělo by začít. Společné výlety po Poľsku, zájezdy do Krakova, k moři, společné procházky, zamilované pohledy... Ale Irena je

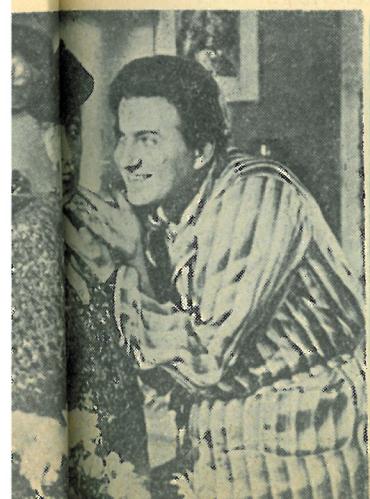
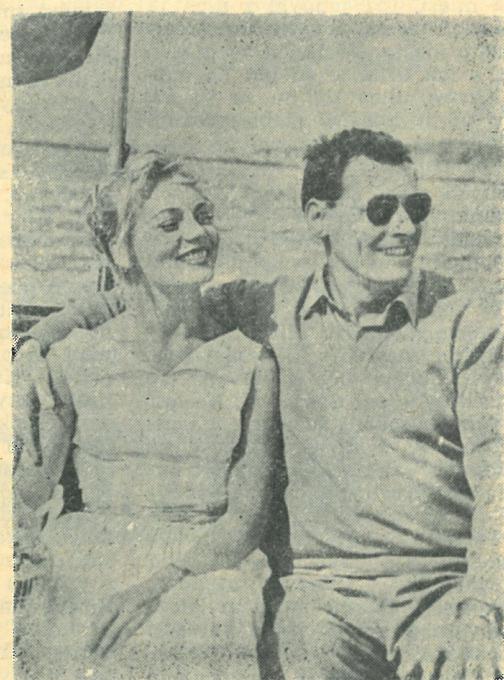
vdaná, Túma ženatý. Jak to dopadne...?

„Co řekne žena“ je hezká zajímavá barevná komedie. Doporučujeme našim čtenářům, aby shlédl tento film. Díky dobré montáži společně s Irenou

a Túmou prožíváme všechny události v Poľsku, výlety po moři, zakletou droku, nesplněnou lásku.

Z kina vycházíme rozesmátí a spokojení. Prožili jsme příjemně 2 hodiny.

PAVEL DERÉŠ

Zdenka Balďová, národní umělkyně, laureátka státní ceny.

Jana Dříštová, laureátka státní ceny

Ladislav Pešek, zasloužilý umělec

Stanislava Sejmová

Rudolf Deyl mladší

František Smolík, národní umělec, laureát státní ceny.

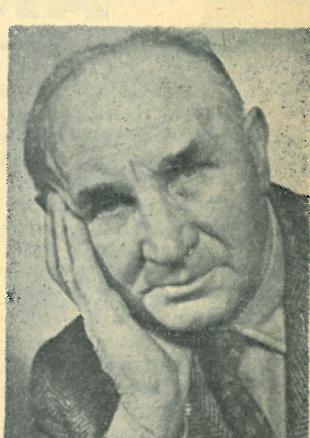
Jan Werich, laureát státní ceny.

Karel Höger, laureát státní ceny.

Jaroslav Vojta, zasloužilý umělec.

Jana Rybiáková.

Rekord

KAREL ČAPEK

„Pán okresný“ hlásil četník Hejda okresnému súčovi Tučkovi, „tak tu mám jedno ľažké ubliženie na tele. Krucinal, ale je sparno!“

„Len si, človeče, uvoľnite,“ radil mu pán sudca.

Pán Hejda postavil pušku do kúta, hodil prilbicu na zem, odopäť si remeň a rozopal kabát. „Uf,“ povedal. „Prekliaty darebák! Pán sudca, taký prípad som este nemal. No len pozrite.“ Pri týchto slovách zodvihol čosi ľažké, zaviazané v modrej šatôčke, čo bol predtým položil k dverám, rozrazil to a vybalil skalu, veľkú ako ľudská hlava. „Len na to pozrite,“ opakoval naliehavo.

„Čože to má byť?“ optyoval sa pán sudca a rýpal do tej skaly ceruzkou. „To je buľiňák nie?“

„Je a to poriadny kus,“ potvrdzoval pán Hejda. „Tak hľásim, pán sudca: Lysický Václav, robotník z tehelne, devätnásťročný, bytom v tehelní, máte to? oválil alebo tresol priloženou skalou, váha päť kíl deväťsto štyridsaťdeväť gramov, Fudila Františka, statkára, Dolný Újezd číslo štrnásť, máte to? do ľavého pleca, čím tento utrel zlomenie zbytu, fraktúru ramennej a kľúčnej kosti, krvácajúcu ranu v ramennom svale, pretrhnutie šlachy a svalového puzdra, máte to?“

„Mám,“ povedal pán sudca. „A čože má na tom byť také zvláštne?“

„To budete vyvaľovať okále, pán sudec,“ vyhlásil pán Hejda dôrazne. „Porozprávam vám to pekne po poriadku. Už tak pred troma dnami si po mňa poslal ten Pudil. Veď ho poznáte, pán okresný.“

„Poznám,“ povedal sudca. „Mali sme ho tu už raz pre úzera a raz — hm —“

„To bolo skrzeva ferblu. Nuž tak, to je ten Pudil. Viete, má čerešňovú záhradu až k rieke; ono sa tam Sázava krúti, a preto je tam širšia ako inde. Tak ten Pudil si ráno po mňa poslal, že sa mu čosi stalo. Nájdem ho v poseli, ako lamentuje a nadáva. Tak šiel sa vraj včera večer pozrieť do záhrady na višne a prichytí vám tam na strome akéhosi chlapca, ako si napchával vrecká čerešňami. Viete, ten Pudil je tak trochu rabiátny; tak si odopäť remeň, stiahol chlapca za nohu zo stromu a reže doň remeňom. A vtom naňho kričí ktosi z druhého brehu: Pudil, dajte pokoj tomu chlapcov! Ten Pudil tak trochu zle vidí, ja si myslím, že je to od tej pijatiky; zbadal iba, že na druhom brehu ktosi stojí a hľadá naňho. Preto len tak pre istotu povedal: A čo fa do toho, ty odroň, a rezal chlapca ešte väčšmi. Pudil, zreval ten človek na druhom brehu, nože pustie toho chlapca, lebo! Pudil si mysel, čože mi ty môžeš spraviť, a preto len zakriačal: Ty ma môžeš — ty truľo! Len čo to povedal, už aj ležal na zemi so

strašnou bolesťou v ľavom pleci; a ten človek na druhom brehu vravel: Veď ti ja dám, ty mamľas statkársky! Predstavte si, toho Pudila vám museli odniesť, ani vstať nemohol; a pri ňom ležala tátó skala. Ešte v noci šli po doktora; doktor chcel odviezť Pudila do špitála, lebo má všetky kosti dorúzgané; vraj mu tá ľavica ostane chromá. Lenže ten Pudil teraz cez žatu do špitála ísť nechce. Tak si ráno po mňa poslal, že toho prăšivca pluhavého, toho vola, čo mu to spravil, musím árešťovať. No dobré.“

Počúvajte, keď mi ukázali tú skalu, len tak som oči vyvaľoval; ono je to buliňák s akýmsi kyzom, takže je fažia, ako vyzerá. Pošažkajte ho, ja som ho len tak na ohmatanie odhadol na šesť kíl — chýba len päťdesiat jeden gramov. Pán môj, s takym kameňom treba vedieť hŕdzať. Potom som šiel pozrieť na tú záhradu a na rieku. Kde bola poválaná tráva, to sa tam zvalil ten Pudil; od toho miesta boli ešte dva metre k vode; rieka, pán môj, rieka je tam na prvý pohľad dobrých štrnásť metrov široká, lebo sa tam skrúca. Pán sudca, ja som začal kričať a skákať a vravim, chytrou mi do-neste osiemnásť metrov špagátu! Potom som zatíkhol kolík na to miesto, kde sa zvali ten Pudil, priviazał som oň ten povrázok, vyvlečiem sa a plávam s druhým koncom povrázka v papuli na druhý bruh. A čo myslite, pán okresný: ten špagát dočiahol akurát po druhý breh, a ešte je tam potom kus násypu a iba hore je chodník. Trikrát som to premeral: od toho kolíka na ten chodník je presne devätnásť metrov a dvadsaťsedem centimetrov.“

„Človeče, Hejda,“ povedal sudca, „ved to je hádam nie možné; devätnásť metrov, to je už poriadna vzdialenosť; počúvajte, a nestál ten človek vo vode, myslím, uprostred rieky?“

„Aj na to som mysel,“ povedal pán Hejda. „Pán okresný, od jedného brehu po druhý je hŕbka vyše dvoch metrov, lebo je tam taká zákruta. A od tej skaly bola ešte v násype jamka, viete, ten druhý breh tak trocha vydláždili, aby to tam voda nebrala. Ten človek vytrhol tú skalu z násypu a mohol ju hodíť len z chodníka, lebo z vody by nevládal a na násype by sa zošmykol. A tak to znamená, že hodil devätnásť celých dvadsaťsedem stotín metra. Viete, čo je to?“

„Možno mal prak,“ podotkol neisto sudca.

Pán Hejda naň vyčítavo pozrel. „Pán okresný, vy ste nikdy nestrieľali z praku, však. Tak len skúste vystrieľi z praku dvanásťlibrovú skalu; na to by ste museli mať katapult. Pán môj, ja som sa s tou skalou mocoval dva dni, skúšal som spraviť dajakú slučku a rozkrútiť ju, viete, ako pri vrhu kladivom; no poviem vám, to sa z každej slučky vyšmykne. Pán môj, to bol čistý vrh guľou. A viete, vykrikol rozčulene, „viete vy, čo je to? To je svetový rekord. Tak.“

„Ale hybajte,“ užasol pán sudca.

„Svetový rekord,“ opakoval četník Hejda slávnostne, „ono pretekárska guľa je fažia, váži sedem kíl; a to horočný rekord v pretekárskej guli je šestnásť metrov bez dákeho toho centimetra... Devätnásť rokov, pán môj,“

LOS ANGELES

Budeme tu hovoriť o Los Angeles, hlavnom meste južnej Kalifornii. Mesto bolo založené roku 1781 Spanielmi a nazývalo sa El Pueblo de Nuestro Senor La Reina de Los Anglos čo znamená „Osada Našej Pani Kráľovnej Anjelov“. Praktickí Američania nechali tých Anjelov bez prehľadu. Podobne aj názvy niektorých starých ulíc a hlinených dvorov — to je hŕdadam všetko čo pozostalo zo španielskej minulosťi mesta. Od 1600 obyvateľov do 5 miliónov a od 70 kilometrov štvorcových do 1.170 kilometrov rozlohy uplynulo sotva 100 rokov.

Mesto, ktoré rásťlo a rozvíjalo sa takým tempom má jedno z najzaujímavejších okolí na svete. Akože hovorí o tých zaujímavostiach a nebyť aspoň niekoľko dní v tom najširšie rozloženom juhoamerickom meste.

Lenže nie každý návštevník z Poľska je Miss Polonia, pozvaná a hostená organizátormi konkurov a kozmetických firiem. Pre obyčajného smrteľníka je nedostupný nielen hotel Beverly Hilton, v ktorom jedna izba vynáša 24 dolárov za deň, ale dokonca aj obyčajné hotele všetko od 8 dolárov denne. Síkrový nápad môjho priateľa a vydržiavateľa toho výletu na Pacifik — aby sme využili klímatu a spali v stanoch, ukázal sa nemožným, na jedinej turistické schronisko zvalila sa nedávno pobrežná hora a z pláži i nádherného parku Willa Rogersa nás vyslali bez pardónu. Jedine to, že som cudzinec nás ušetrilo od platenia pokutu za znečisťovanie prírody. Ubytovali sme sa načas u ochrnutej vdove Hollandanky v najlacnejšej štvrti.

Los Anglos marí všetky zaužívané architektonické pojmy. Leží nad oceánom, ale vypína sa až do výšky 1550 metrov nad hladinou mora. Má 325 sĺnečnych dní a večné leto, ale v horách San Bernardino, dve hodiny cesty od horúcej pláži možno sa po celý rok lyžovať. Táto oáza tropického rastlinstva všobec nemá vodných zriedel. 3/4 zásobovania vody dodáva mestu kanál Owens River z hôr Sierra Nevada a zbytok sa čerpá asi 500 kilometrov z rieky Colardo. Miestna riečka Los Anglos dodáva časom niekoľko biednych

— „Divá pláž“ v okolí Long Beach, najviac postihnutého miesta naftovými výparmi Los Angeles.

hektolitrov. Bez umelého zavlažovania nič by sa tu veru nezeleňalo. Každý štvorcový meter trávnika, parku, záhrad, polievany je z roztryskovačom. Preto kaktuse, spoľebujúce malo vody sú tu veľmi populárne. Zima tu trvá 35 dní a obmedzuje sa na dazde. Známy Poliak po dvadsaťročným pobytom v Kalifornii si iba vzduchol na môj obdiv: Dajze pokoj s klimatom, nijaké ochladenie, ani sneh, stále len to čertovské slnko. Poznajúc úpaly a mrazy juhovýchodu USA, niet sa čo diviť z celej krajinu, ktorí tu majú Mekku a po skončení práce chcú žiť pod kalifornským slncom. Z týchto bezpracných ľudí rekrutujú sa rôzne náboženské sekty, nesmieňe rozšírené po celej Kalifornii. Sú tu dokonca miestni jogovia vyznávajúci indické modly.

Jedným z nich je aj poľský skladateľ a bývalý organista profesor Maciejewski. Býva v stane, v samotne voľných chvíľach prepásaný pásom jedáva koriencu.

To čo sa ľudove volá mestom, je vlastne mestským krajom, zloženým zo 45 miest. Iba jedným z nich je vlastné dvojmiliónové Los Angelos. Slávny Hollywood je jedna z štvrtí vlastného mesta. Všetkých týchto 45 miest tvorí jeden celok a ich hranice sú len na mapu a v administrácii. Siroké ulice tiahnu sa až 50, ba i viacie kilometry až k horám, alebo oceánu. Výstavba Los Angelos je charakteristická, cudzia iným miliónovým mestám v Amerike.

Desiatky tisíc prízemných alebo jednoposchodových samostatne stojacich domov, v ktorých sú obchody, dielne kiná, urady a zriedka obytné miestnosti majitela. Celý ten obrovský gigant rozprestiera sa na území 20-raz väčšom ako je Varšava, pretože tunajšie predpisy nedovoľujú vyššie stavby ako 50 metrov. V Los Angelos sú len tri mrakodrapy, medzi nimi nepekný Civic Center — stredisko mestskej administrácie. Tisíce bočných uličiek a úbočie hôr zastavané sú jednorodinnými a zväčša drevenými domkami. Nechut do spoločných činžákových ubytovaní dosahuje v tomto meste obrovských rozmerov. Podporuje to všetko: klimat umožňujúci budovať ľahké konštrukcie bez kúrenia a izolácie, dostatok stavebného územia túžba po vlastnej záhradke. Kým napríklad Detroit žije z výroby automobilov, Pittsburgh zo železa a Chicago z jatiek — Los Angeles žije zasa zo všetkého po troške. Ovocie, turistika, filmové ateliery, tvoria časť dôchodov. Mesto vyniká priemyslom letectvom, gumeným, cementovým a konfekčným, najväčší prístav na Pacifiku obsluhuje ročne 4 tisíce lodí o náklade 20 miliónov ton. Celé mesto leží na zdrojoch nafty. Keby nebolo strohý zákazu celé mesto by bolo podvŕtané. Ale i tak v strede mesta je obrovské naftové pole so stovkami ľažných veží. Poobede celé mesto presiauknuté je zápacích nafty, ako napríklad Long Beach nádherná pláž nad oceánom tráti svoj zdravotný význam.

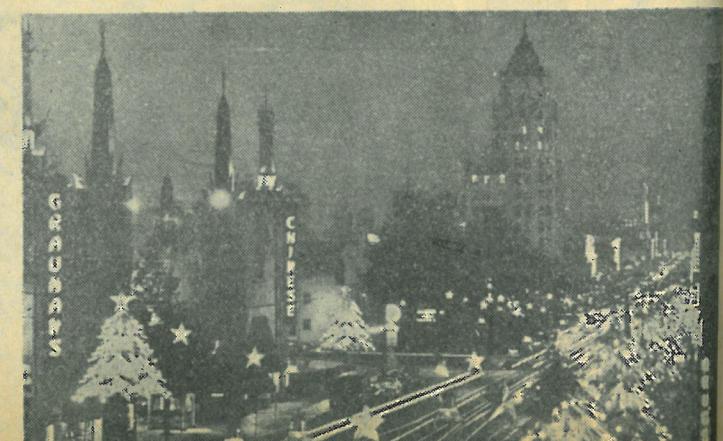
Hodnota zeme a spoločenská trieda štvrete závisí od blízkosti hôr. Výstavné štvrti ako Beverly Hills, Brandwood, alebo Van Nuys na úpätí hôr a pri vodných kanáloch ovierané morskými vetrami a pozované dymu a prachu nahriatých ulíc. Staré tesné centrum mesta, niekoľko desiatok rôvnobežných ulíc

— Los Angeles, známa ulica Hollywood v sviatočnom stade. Pomedzi palmami, ktoré vytvárajú normálnu zelen, sú posadené umelé stromky.

so staromestskými električkami, typickými úradmi obchodnými domami. Väčšie obchody, školy a kostoly prenášajú sa do nových štvrtí spolu so svojou klientelou a farmlíkmi. Základajú tam moderné objekty parkovište, ktorých nedostatok hrozil vyčudnením. Los Angelos je hŕdadam druhým po New Yorku na svete automobilovým strediskom. Na 3 obyvateľov pripadá jeden osobný automobil. Takýto počet si vyžaduje autostrády dlhé ako, povedzme z Varšavy do Radomu. Nad, pod i cez stovky ulíc, prebijajú sa systémom „freeway“, mestských autostrád, bez kri佐atiel, svetiel a prechodov pre pešich. 3 ukončené automobilové trasy o dĺžke 265 km spájajú smery dopravy a umožňujú stáčisicom automobilov kurzovať medzi štvrfami. 30 kilometrovú vzdialenosť z Hollywoodu do Pasadena bolo možné prekonať normálnymi ulicami za 2 hodiny. Dnes o päťdesiat percent dĺžšou trasou dvomi autostrádami za pol hodiny bez rizika, že niekoho prejdeme. Tu aj najväčšie investície automobilové sa rýchlo amortizujú. I napriek rozšírenej u nás mienke: „autostopy“ sú tu malo používané a nepopulárne. Samotný šofér spravidla neberie na ceste priležitosťného cestujúceho z obavy pred okradnutím. Prihodilo sa mi, keď som chcel „z dobrého srdca“ vziať tri dievča z pláži čakajúce na autobus tým samým smerom, že spáchal som priestupok. Za takéto zdržovanie zínen možno tu dosať rôčik väzenia a paránu pňažnú pokutu. Pri všeobecne rycírennej vlasnej doprave mestské autobusy tu chodia zriedka. Ľudov pozbavený vlastného vozu, alebo vodičského listu je mrázkom, pripútaným k vlastnej štvrti. Moji známi z horských štvrtí mesta ako San Fernando, Valley, Van Nuys alebo Burbank organizujú spoločný výlet k oceánu, len niekoľko razy do roka, dávajúc prednosť vlastným bazénom a záhradám. Z dvadsaťkilometrového pobrežia značnú časť zaujíma prístav. Ale keď na niekoľko pláži ako je Santa Monika, Palm Beach alebo Maliba príde za niekoľko hodín, štvrt milióna automobilov — zaparkovanie auta je významným problémom. Vstup na pláž je bezplatný, ale za parkovište sa platí od 25 centov za hodinu do 5 dolárov za nedeľu. Každý ľubí sa „zložiť“ v blízkosti svojho vozu, preto ceny v blízkych parkovištiach určujú si svojich návštevníkov a prirodzene rozvrstvnie podľa maticového stavu.

Novofami z Hollywoodu slúži nemôžem. Normálny človek môže žiť v Los Angelos bez akéhokoľvek styku s „high-life“ svetom umelcov, producentov, výtržníkov a gangsterov všetkých tried. Filmové ateliery strážené sú lepšie ako Pentagon, a na lepšie premiery z účasťou hviezd sa obyčajný smrteľník nedostane. Časom iba v nedeľu v novom poľskom kostole, ktorého výstavbu umožnila v hōjnej mieri Pola Negri, možno uvidieť túto výborne sa držiacu herečku. Niekoľko raz som obdivoval Yyla Brynnera vždy v inom aute, dokiaľ nevysvitlo, že je to rad mladíkov hojajúcich sa na lyso á la Brynnera. Ostatné atrakcie možno uvidieť skôr na plátnach kin, obrazovkách televízorov a v tlači.

T. KRZYSZEK

(„Rekord“ — Dokončenie ze str. 8)

bol rekord pätnásť a pol metra; až tento rok jeden Američan, akože sa len volá, voľajako ako Kuck alebo Hirschfeld, hodil skoro šestnásť. Tak to by pri šesťkilovej guli mohlo byť osemnásť alebo devätnásť metrov. A my tu máme o dvadsaťsedem stotiniek viac! Pán okresný, ten chlap by dohodil pretekársku guľu dobrých šestnásť, a štvrt, a bez tréningu! Ježišu Kriste, šestnásť a štvrt metra! Pán sudec, ja som starý vrhač, na Sibíri chlapci vždy kričali, Hejda, šmar to tam — akože ručný granát, rozumiete? A vo Vladivostoku som hľadzal s americkými marinármami; ja som pretekárskou guľou hodil štrnásť, ale ich kaplán spravil o štyri body viac. Bohu mu, my sme sa na tej Sibíri čosi náhádzali! Ale túto skalu, pán môj, som hodil len pätnásť a pol metra; viac som zo seba nedostal. Devätnásť metrov! Bodaj ho porantalo, povedal som si, toho chlapa musím dostať; ten nám spravi rekord. Predstavte si, vyfúknut Amerike rekord!”

„A čo s tým Pudilom?“ namietol sudeca.

„Do čerta aj s Pudilom,“ skríkol pán Hejda. „Pán sudec, ja som začal pátrať za neznámym páchateľom svetového rekordu. To je národný záujem, no nie? Tak najsamprv som mu zabezpečil beztrestnosť za toho Pudila.“

„Ale, ale,“ protestoval sudeca.

„Len počkajte; zabezpečil som mu beztrestnosť, ak naozaj dohodi šesťkilovou skalou ponad Sázavu. Starostom z okolia som vysvetlil, čo je to slávny výkon a že by o nom písali na celom svete; a povedal som, že by ten chlap na tom zarobil veľké tisíce. Ježiš-mária, pán sudec, od tej chvíle všetci mladenci z celého okolia nechali žatvu žatvou a uháňali na ten násyp, aby hľadali skaly na druhú stranu. Ten násyp je už celkom rozobraný. Teraz roztŕkajú kdejaký medník a rúcajú kamenné múry, aby mali čím hľadzať. A chlapci, bagáž akási, hľadžu skalami po celej dedine. Tam vám je už pohlušených slípok — A ja stojím na násype a dozerám; nuž ale čo, nikto nedohodi dalej, len asi doprostred rieky — človeče, to koryto bude, myslím si, tými skalami už do polovice zanesené. A tak mi včera podvečer dovedli mladencu, a to je vrah ten, čo tou skalou dorážal toho Pudila. Ved ho, huncúta akého, uvidíte, čaká vonku. Počuj, Lysický, vrahímu, tak to si ty hodil tú skalu do Pudila? Hej, vrahí on, Pudil mi brýzgal a mňa to dopálilo, a inej skaly tu práve nebolo — Tak tu máš druhú takú skalu, vrahímu, a teraz dohoď na Pudilov breh; ale ak nedohodiš, ty kujon, tak fa prežienim!

Tak on vzal tú skalu — parče mal ako lopaty, postavil sa na násyp a cieľil; hľadím, techniku nemal nijakú, štýl nijaký, nepracoval ani nohami ani

trupom, báč! hodil skalu do vody asi na štrnásť metrov; viete, aj to je dosť, ale — dobre, tak mu ukazujem: Ty chumaj, to sa musíš takto postaviť, pravé plece dozadu, a keď hodíš, tak súčasne pritom musíš tým plecom vyráziť, rozumieš? Hej, vrahí nato a skrivil sa ako svätý Ján Nepomucký, a báč! hodil skalu na desať metrov.

Viete, to ma už dožralo. Ty odroč, kričím, ty že si trafil toho Pudila? Cigáni! Pán strážmajster, vrahí mi on, sám pánbok vie, že som ho trafil. Len nech si tam ten Pudil stane, ved' ja doňho zase traffím, do psa prašivého. Človeče, tak som teda bežal za tým Pudilom a prosím: pán Pudil, pozrite, tu ide o svetový rekord; prosím vás, podte zas kliať na ten vás breh a ten tehliar šmarí do vás ešte raz. — A neverili by ste, pán sudec: ten Pudil sa ošíval, že nie a že nepôjde ani za nič. Vidíte, tito ľudia nemajú pochopenie pre nijaké vyšie záujmy.

Tak idem zas za tým Vaškom, za tým tehliarom. Ty podvodník, kričím naňho, to je nie pravda, že si Pudila dorážal; Pudil vrahí, že to bol voľaktor iný. To je cigánstvo, vrahí Lysický, to som spravil ja. Tak ukáž, vrahí, či dohodiš tak ďaleko! Ten Vašek sa len škrabe a smeje: Pán strážmajster, vrahí, takto naprázdno, to ja neviem, ale do toho Pudila traffím vždy, ten má u mňa na rováši. Vašek, vrahímu podobrotky, ak dohodiš pustím fa, keď nedohodiš, pôjdeš sedieť pre fažké ubliženie na tele, že si toho Pudila dokaličil; ty darebák, za to dostaneš pol roka. Tak si to odsedím v zime, povedal ten Vašek, nuž som ho teda v mene zákona zaistil.

Teraz čaká na chodbe, pán okresný, keby ste tak z neho mohli dostať, či naozaj hodil tú skalu alebo či sa to len pechorí! Ja si myslím, že sa zlakne a odvolať, ale potom mu, pľuhavstvu, nasolíš čo len mesiac za klamanie úradov alebo za podvod. Ved' v športe neslobodno cigánit, na to by mal byť riadny trest, pán môj. Ja vám ho dovediem.

„Tak vy ste ten Václav Lysický“, povedal okresný sudec a hľadel prísnou svetlovlásu delikventa. „Prinávate sa, že ste s úmyslom ubližiť mu hodili túto skalu do Františka Pudila a že ste mu zapríčinili fažké zranenie. Je to pravda?“

„Prosím, pán sudec,“ začal previnilec, „to bolo takto: ten Pudil tam tkol akého chlapca a ja som naňho kričal ponad tú rieku, aby mu dal pokoj, a on mi začal nadávať.“

„Hodili ste tú skalu, či nie?“ spustil sudeca.

„Frosím, hodil“, povedal previnilec skrúšene, „ale on mi nadával, a tak som zdrapil tú skalu —“

„Aby do vás hrom“, rozkričal sa sudeca „prečo cigánite, človeče? Či ne-

viete, že na to je veľký trest, keď chcete prekabátiť úrad? My dobre vieme, že ste tú skalu nehodili.“

„Hodil, prosím“, zajačal sa mladý tehliar, „ale keď mi Pudil povedal, že ho môžem —“

Sudca sa spýtavo pozrel na četníka Hejdu, ktorý bezradne pokrčil plecam. „Vyzlečte sa, človeče,“ osopil sa sudca na zdrveného vinníka. „No tak chytro — aj gate! Bude to?“

Teraz stál mladý obor, ako ho pánbok stvoril, a triasol sa; asi sa bál, že ho budú mučiť a že to už k tomu patri.

„Pozrite len, Hejda, na ten deltoid“, povedal sudca Tuček. „A ten dvojhľavý sval — čo na to poviete?“

„No ten by zbalil“, podotkol pán Hejda znalecky. „Ale brušné svaly nie sú dostatočne vypracované. Pán okresný na vrh guľou treba brušné svaly, viete, ako sa obracia trup. Keby som vám ukázať moje brušné svaly!“

„Človeče,“ šomral sudca, „to už hej, to je bricho, pozrite tie hrbolce; do paroma, to je hrudník.“ povedal a dobol prstom do zlatých chlúpkov na Vaškových prsiach. „Ale nohy sú slabé; tito dedičania majú všeobecne nanič nohy.“

„Lebo ich nezohýnajú,“ povedal pán Hejda kriticky. „Ved' toto nie sú nijaké nohy; pán môj, vrhač musí mať riadne nohy!“

„Zvrnute sa,“ osopil sa pán sudec na mladého tehliara. „A čo ten chrbát?“

„Tuto od plieča je to dobré,“ usúdil pán Hejda. „ale dolu, to je nič; ten chlap nemá v trupe nijaký švnuh. Ja si myslím, pán okresný, že to on ne-hodil.“

„Tak sa obliečte“, osopil sa sudca na tehliara. „Počúvajte, človeče, posledné slovo: Hodili ste tú skalu, či nie?“

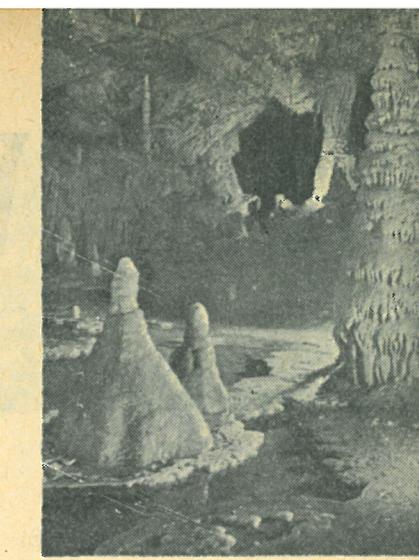
„Hodil,“ mrmlal Václav Lysický tvrdohlavo ako baran.

„Vy somár“, vykřikol sudec, „ak ste tú skalu hodili, tak je to fažké ubliženie na tele a za to pôdite pred krajský súd a dostanete niekoľko mesiacov, rozumiete? Nože sa už prestaňte pechoriť a priznajte sa, že ste si to s tou skalou vymysleli; ja vám dám len tri dni za klamanie úradov, a môžete ísť. Tak čo, udreli ste tou skalou toho Pudila, či nie?“

„Udrel,“ povedal Václav Lysický tvrdohlavo. „Keď mi on ponad tú rieku nadával —“

„Odvedte ho,“ zareval okresný sudec. „Prekliatý švindler!“

O chvíliku vopchal četník Hejda ešte raz hlavu medzi dvere. „Pán okresný,“ povedal pomstivo, „čo keby ste mu tak pridali ešte za poškodenie cudzieho majetku; viete, on vytiahol skalu z toho násypu a teraz je ten násyp celý rozobraný.“

UČITELIA Z ORAVY

My učitelia slovenskej a poľskej národnosti z Oravy prosíme, aby ste uviedli v časopise „Život“ pohľadnice a slová plné vďaka, že sme mohli poznáť časť Slovenska.

V minulom roku obchátili sme si svoje vedomosti o kráse a bohatstve slovenských krajov. V tomto roku sa uskutočnili tri takéto výlety, začo sme poviedli osvetovým orgánom, ZNP, Powiat, Komit. PZPR v Novom Targu, Powiatowej Komendzie MO v Novom Targu a Wojewódzkiej Komendzie MO v Krakove.

Vo februári 1958 sme my učitelia z Oravy v pôdobe 59 učieličov výlet do Oravského Podzámku a do Dolného Kubína, kde sme si prezreli múzeum slovenského básnika Hvězdoslavu. Hlavným cieľom výletu boli prehliadky prievidzí v Ústí na Orave, čo nám pomohlo obohatiť i naše vyučovanie v škôlach so slovenským vyučovacím jazykom o novú požadovanú tématiku.

V máji zasa 56 učitelia sa zúčastnili na výlete v Ojcov.

V novembri 53 učitelia zúčastnili sa výletu v Demänovských jaskyniach v ČSR, začo dôrazujeme dôst. Rymkovi veliteľovi SNB v Starom Smokovci.

Cestou cez Vysoké Tatry sme si prezreli Belianske jaskyne. Prírodné krásy, neobyčajné bohatstvo a architektonická rozmanitosť Demänovských jaskyní, v každom z nás vysoko učinili nesmierny obdiv. S prekvapením sme sa vznárali do prekrásneho diela prírody. Aby sme sa podeliili s nášimi dcérmi aj s čítateľmi „Života“, prikladáme niekoľko pohľadnic z Demänovských jaskyní.

Hoci fažkosti s uskutočnením takýchto výletov nie sú malé, hodno ich prekonávať.

Nikdy nezabudneme na krásnu slovenskú krajinu.

JE TO OZAJ „VIAC AKO LEGENDA?“

NETVOR LOCH NESS

Loch Ness je jazero na severe Škótska. Takých jazier je na svete nemálo. Ale lochnesské jazero je známe po celom svete. Už stáročia sa medzi okolitymi občanmi povídava o tom, že v jazere žije záhadný netvor.

Konkrétnejšiu podobu nadobudli tieto chýry r. 1933, keď istý A. Palmer pri prechádzke okolo jazera začul silný člapot a vo vzdialnosti asi sto metrov od brehu zazrel akýsi dlhý predmet. Potom sa mu podarilo rozoznať tenké hrdlo a malú hlavu... Udalosti sa potom vyvíjali rýchle. Za dva týždne zaregistrovali 118 prípadov objavenia sa na povrchu zvláštnej hadovitej bytosťi. Pritom všetci „očiti sved-

kovia“ uvádzali nové a nové podrobnosti o tajomnej oblude. Po-zornosť svetovej verejnosti sa sústredila na Loch Ness. Tisíce turistov si považovalo za povinnosť na-vštívť tento malebný kút Škótska. Z Afriky, zlakaný vysokou odmenou, vypísanou za cnytenie alebo usmrtenie netvora, prišiel známy polovník Wittwel. Strávil dni a noči na brehu jazera, ale bezvýsledne. Napokon ho prešla trpezlivosť, zahrešil si a vrátil sa k svojim le-

vom. Vytrvalejší bol ďalší vedci. Desiatky lodí brázdili vlny tohto 38 km dlhého a 3 km širokého jazera, lie-tadlá neustále pozorovali hladinu. Stopy po záhadnej bytosti sa stra-

tili. Až v marci minulého roku sa opäť našli „očiti svedkovia“ ktorí údajne obľudu videli. Dodnes nie sú skončené spory medzi tými, ktorí považujú zprávy o netvorovi za bernú mincu a považujú ho za potomka mezozojských jašterov — oleiozaurov, a medzi skeptikmi, ktorí o celej veci pochybuju.

O lochnesskej prízore napísal pútavú knihu nazvanú „Viac ako legenda: história lochnesského netvora“ anglický vedec dr. Konstantin White. Ako piše sovietsky časopis „Vokrug sveta“ dôvody Whitea, dokazujúce existenciu obľudy, sú presvedčivé. Lochnesská obľuda — podľa slov Whitea — pripomína obrovského červu, dlhého asi 20 metrov s tenkým hrdlom a malou hlavou. Niektorým fotoreportérom sa podarilo odfotografovať aj hlavu netvora.

Otázka, či v lochnesskom jazere žije akýsi prehistorický tvor, zos-táva doteraz otvorenou. Je možné, že stojíme pred pozoruhodným faktom objavenia reliktového jaštera, ktorého príbuzní vymreli na zemi pred 70 miliónami rokov.

KOSMICKÁ RODINA

Pokusná fena Albina má již za sebou nejednu kosmickej cestu. Jej lety dosahovaly výšku nad 100 km.

Tyto četné cesty však neuškodily jejmu zdraviu a dokonca nezamezily, aby sa stala matkou.

Celá pôsobí rodinka s mámou Albínou je pod pečlivým lékařským dozorem.

Střeňátko se mají dobré, mají chuť k jídlu, jsou veselé a rychle přibývají na váze.

Doufajme, že až vyrostou, budou provázeni na meziplanetárních cestách člověka.

Na obrázku — máma Albina a její děti. Albina je pyšná na své potomky a střeňátko jsou miloučká, že?

(P)

„LEPŠÍ VRABEC V HRSTI“...

V minulom čísle „Života“ písali sme o tom, že Nowa Biala ako jedna z prvých obcí na Spiši vytýčila si a efektívne realizuje všeobecné a užitočné premyslené záväzky k III. sjazdu Strany.

Ale nielen to zaujme návštěvníka Nowej Bialej. Čisté vybielené domce, maľované strechy, ohradené zahrádky

svedčia, že tu bývajú dobrí hospodári a samozrejme dobré gazdine. Všetko spolu vytvára príjemný dojem a dlho sa bude pamätať na návštěvu v tejto obci.

Stretnutie so Slovákmi a Poliakmi, ktorí bývajú v Nowej Bialej ešte viačej potvrdzuje povedané: Sú to ľudia napospol pohostinni, prajní, tešiaci sa zo života, hoci majú aj svoje ťažkosti. Možno sa však opýtať: kto ich nemá? Ale to, o čom chcem napísat je ťažkosť, ktorú možno odstrániť.

Do Nowej Bialej nies stáleho autobusového spojenia. Iba raz v týždni v tržný štvrtok ide ta i naspäť autobus z Nowego Targu. Možno si predstaviť aká je to Sodoma Gomora.

Ci ozaj nie je možno vytriet túto škvru zo života Novobielačanov? Je sice v pláne zavedenie autobusového spojenia do Nowej Bialej — ale až bude cesta do Krempach a ďalej. Lenže ľudia nechcú toľko čakať: lepší vrabec v hrsti, ako holub na streche.

Obraciam sa na Riadielstvo „PKS“ a okresné orgány v Nowom Targu: porozmýšľajme spoločne, ako pomôcť 1.000 obyvateľom v Krempachoch a Nowej Bialej. Ci by už teraz tam nemohol dochádzať denne autobus? Alebo aspoň 3 razy v týždni.

Tým viacej, že na ceste do Nowego Targu sú ešte obce a ľudia, ktorí chcú cestovať. Odpoveď môže byť iba jedna: hodno a treba zaviesť autobusové spojenie už teraz.

V takejto — ako sa vratí — ľudskej veci treba nájsť prostriedky a porozumenie. Ako často napríklad, vidno poloprázdne autobusy na trati Nowy Targ — Zakopane. Nedalo by sa z nich ušetriť jeden pre Krempachy a Nowu Bialu už teraz?

Redakcia podporuje oprávnenú žiadosť obyvateľov spomínaných obcí.

ADAM ADAMEC

Redakcia „Život“ na prosbu Miestnej skupiny Kultúrno-sociálnej Spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku intervenuje v tejto veci bezpostredne na Ministerstvo dopravy vo Varšave.

RÁDY TETY Dory

Ak chceš byť pekná a páčiť sa chlapcom tak ti radime pridržiať sa nasledovných prostredkov:

1) Peknú pokožku budeš mať, keď budeš požívať veľa vitamínu C, ktorý sa nachádza v kyslej kapuste a kapustnej štave. Staraj sa ku každému pokrmu priložiť aj nejakú zeleninu. Dobre pôsobí tiež citrínová šťava s medom.

2) Ak sa chceš pekne uzmievať a dlho si zachovať biele zuby, čisti si ich denne a raz v týždni dôkladne si ich pretri vatou navlhčenou kysličitou vodou. Dobre je tiež raz v týždni umyť si zuba zomletou kuchynskou sódom. Odstraňuje zubný kameň, posilňuje dásná a dezinfikuje hrdla a hlasivky. Tie mlieka a používanie bieleho syra tri razy v týždni po 10 dkg dodáva zubom výskum, nevyhnutný k výstavbe kostí. Pamäťať tiež, že pri najmenej raz do roka treba si dať zuby prehliadnuť zubnému lekárovi.

3) Pokožka nie je u každého človeka rovnaká a preto riadiť sa podľa pokynov priateľky nie je vždy dobre a riad sa vlastnými potrebami. Pokožku na rukách a ramenách budeš mať hladkú a čistú, keď sa dva razy v týždni dôkladne vymýješ v teplej vode vydrhneš najprv kefkou a mydlom a potom občajnou kuchynskou solou.

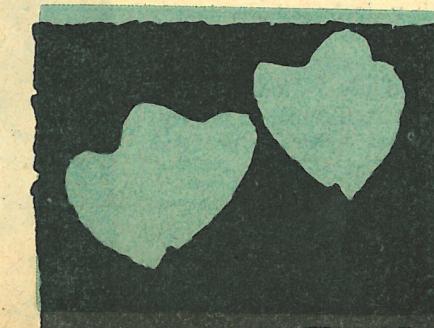
4) Spôsob akým „nosíš“ ruky je väzny pre tvoj celkový výzor. Nedočor, aby ti ruky viseli vofne a bez ladu. Nielenže to nevyzerá pekne, ale vplyva tiež na deformovanie lopatiek.

5) Aby si nemala „dvojitý“ podbradok usiluj sa nosiť hlavu na výrovnanom krku, ale tak, aby to vyzerala prirodzene. Dva razy v týždni po umytí „natrep“ zlžka oddolu podbradok kúskom plátna navlhčeným v studenej vode.

6. Oblek si prispôsobuj svojej postave. Hoci napríklad teraz sú v móde krátke sukne, radšej ich ne-nos a nebud 100 percent módna, ako by si mala ukazovať nie práve 100 percentné nohy, alebo nie práve najkrajšiu postavu.

7) Bud vždy vyrovnaná a usmiate. I napriek všetkým starostiam nezabúdaj, že úsmev je skutočná krásia ženy. A opačne, hnev a zlosť zanechávajú stopy na tvári, zapričinujú vznik vrások, ktoré ťažko odstrániš aj pri použití tých najlepších krémov.

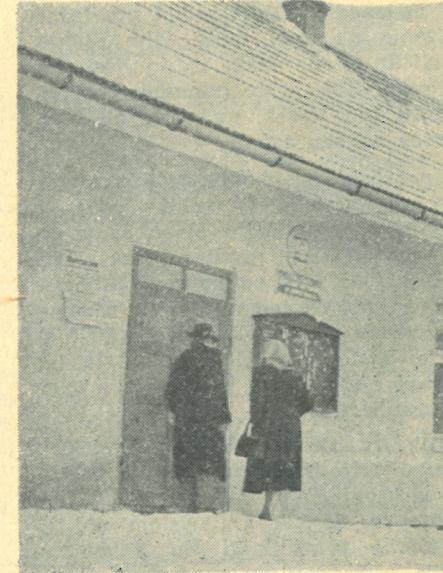
Z RESORTU KRAJANA AMORA

Pomôžte nám, aby sme dostali autobusové spojenie — sfraňujú si krajania z Nowej Bialej. Rozhovor s predsedom UV Spoločnosti krajanom Adamom Chalupcom.

Zima vrcholi, ale poľné roby neútichajú.

Budova Národného výboru v Nowej Bialej.

Poštový doručovateľ Ján Rusnák roznáša dennú poštu. Samozrejme i „Život“.

Spaf sa zachce človeku, keď prechádza okolo takých perín.

Nádherné slovenské ľudové kroje pekne sa vynímajú na našich krajanoch z Nowej Bialej.

Má mne rád, nemá mne rád...

Již naše babičky viedely, jaký je zpôsob na to, aby se zjistilo, zdá má rád, anebo nemá rád... Vystačilo prosté otrávavat lístky z korektiny a ťíkať pri tom: miluje mne vérne, tajne, zjevné, po mné jen touží, láskou se souží atď. atď.

Ale existuj také jiné zpôsoby, z nichž se môže žena domyslet, že je milovaná. Prozradime vám, milé čtenáry a milí čtenáři toto tajemství. Tak tedy chlapec je zamilovaný;

— když se mu stále zdá, že se přiliš zřídka se svou dívou vidívá a nikdy se nezáčiná loučit první,

— když se při loučení vždycky ptá: „Kdy se zase uvidíme?“

— a také, když se snadno uráží, má špatnou náladu a škaredí se.

— a dále, když trpělivě vždycky čeká, až všichni odjdou, aby měl volné pole a mohl zůstat sám se svou vyvolenou.

Při užití naši metody, můžeme také zjistit, zda nás chlapec nemiluje a to:

— když s tebou přebývá pouze ve všední den, v neděli je vždycky zadáný,

— když ti nikdy nepapiše, odjede-li někam,

— když se nesnaží poznat tvoji rodinu a nechce tě poznat se svoji,

— když stále vidí nějaké překážky v uzavření manželství, jako na př. věkový rozdíl, odpór rodičů, neskončená studia, nezaměstnanost, finanční potíže, bytové potíže, věno.

Milé čtenáry, pamatujte si, že otázka věna nikdy nerozhodne o lásce.

III. SJEZD POLSKÉ SJEDNOCENÉ DĚLNIČKÉ STRANY

Dne 10. března byl zahájen v Paláci kultury a vědy ve Varšavě III. Sjezd Polské sjednocené dělnické strany, na němž budou vytyčeny směrnice rozvoje Polské lidové republiky v letech 1959 — 1956. Na Sjezdu bude také zvolen nový Ústřední výbor a Ustrážná revisní komise a provedeny opravy stanov Polské sjednocené dělnické strany.

Sjezdu se účastnili delegáti z celé země. Jsou mezi nimi dělníci, zemědělci, učitelé a vědečtí pracovníci, kulturně-osvětoví a veřejní pracovníci, delegáti z průmyslových dopravních a stavebních závodů, starí straničtí pracovníci z řad Komunistické strany Polska, zástupci armády, hrdinové z poslední války, delegáti ze všech míst veřejného života v naší zemi.

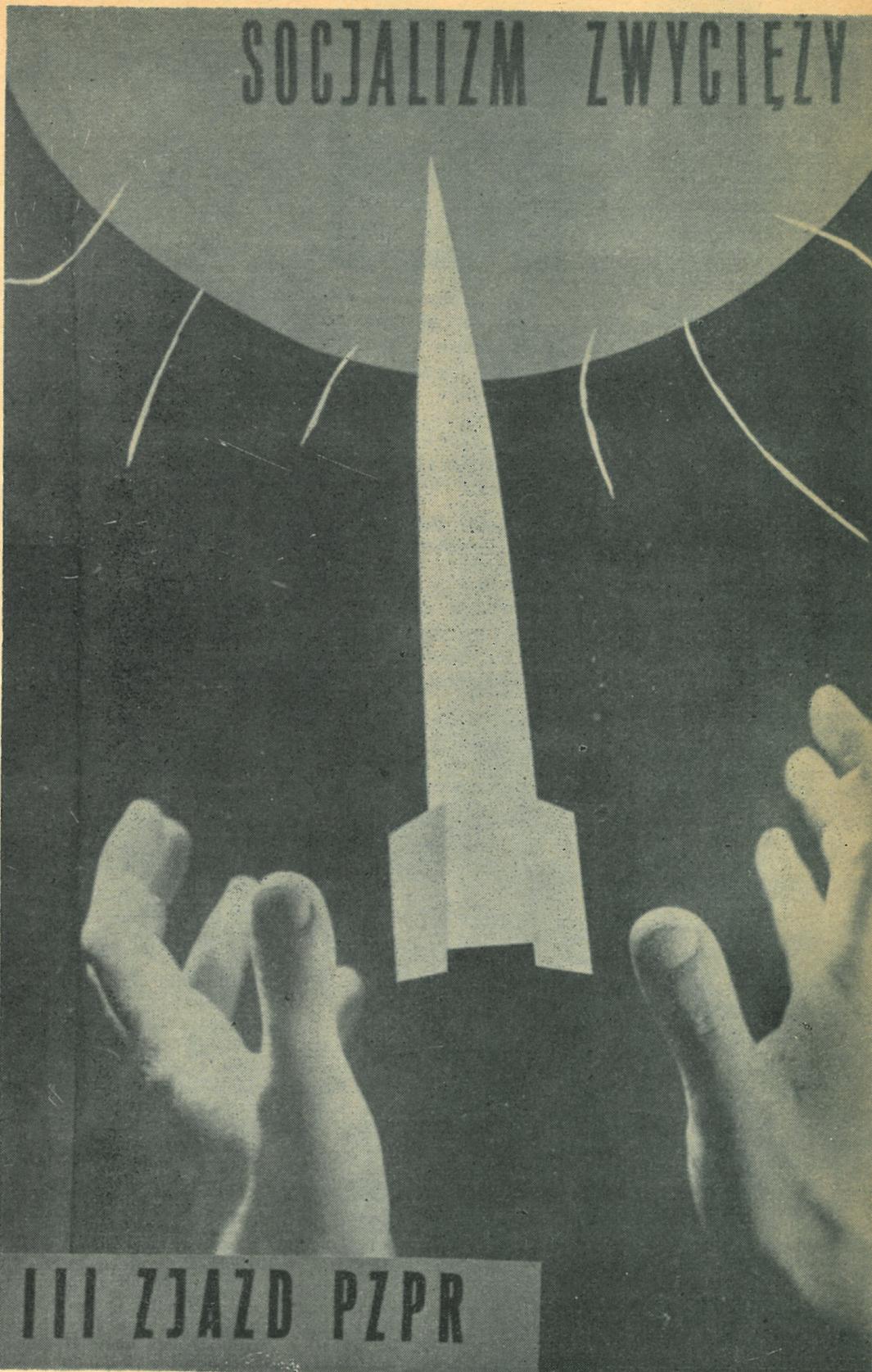
Porad se účastnily také četné delegace z bratrských komunistických a dělnických stran, mezi nimiž nechyběla také delegace Komunistické strany Sovětského svazu a Komunistické strany Československa.

Základní referát přednesl I. tajemník Polské sjednocené dělnické strany s. Gomułka.

Průběh porad III. Sjezdu Polské sjednocené dělnické strany je sledován se vzrušujícím zájmem na celém světě. Přední západní tisk uveřejňuje referát s živými komentáři, při čemž klade velký důraz na plány hospodářského rozvoje a dodává, že tyto plány jsou úplně reálné a mají velký význam pro pravidelný rozvoj lidového Polska. Z komentářů se vycítuje také stín nepokoje, že v soutěžení mezi zeměmi kapitalismu a socialismu má větší převahu socialismus.

Současně západní tisk nezamlčuje, že vedoucí heslem politiky Sovětského svazu, politiky Polska a všech států tábora socialismu pro dnešek i pro zítřek je mírové soutěžení dvou politických a hospodářských systémů.

Porady III. Sjezdu pokračují. Denní tisk uvěřejňuje vcelku referát, přednesený na Sjezdu a průběh diskuse.

NAŠ ŠTART

V čase druhej svetovej vojny utrpelo Poľsko fažké straty, ktoré mali tragické následky pre celú spoločnosť. 38 percent národného majetku a 30 percent obytných domov v mestách bolo zničené. Zahynulo 1/6 obyvateľstva krajiny.

Za uplynulých 14 rokov, vďaka novému spoločenskému poriadku, obetavej a vytrvalej práci robotníctva, roľníctva a inteligencii vyvinulo sa obrovské úsilie celej spoločnosti o zvýšenie hospodárskej úrovne

krajiny a vyrovnanie sa najvyvinutejším krajinám Európy.

V prvých rokoch po oslobodení pristúpilo sa k výstavbe vojnou zničeného priemyslu a dopravy. V následujúcich rokoch začalo sa s novými investíciami a urýchleným spríemyselňovaním krajiny, zvyšovaním polnohospodárskej výroby, rozširovaním cestnej siete, výstavbou bytov, kín, jasli, divadiel atď.

Spríemyselňovanie krajiny umožnilo zamenať mimo polnohospodárstva 7,2 miliónov osôb. Takýmto spôsobom bola odstránená hrozba nezamestnanosti v mestách a vo veľkej miere aj na dedine.

Boli vybudované sociálne a zdravotné ustanovizne, vznikol počet lekárov a nemoc-

ničných lôžok. Odstránený bol analfabetizmus ako masový zjav. Rozšírila sa siet základných a stredných škôl, vznikol počet žiactva a poslucháčov na vysokých školách. Samozrejme, zväčšil sa počet inžinierov a technikov v národnom hospodárstve. V roku 1959 bolo ich 48 tisíc a roku 1956 už 218 tisíc osôb. Rozvinul sa fažký priemysel, hutníctvo, energetika, lodeničiarsky priemysel, baníctvo i chemický priemysel. Popri významných úspechov pri realizácii 6-ročného plánu vyskytli sa však aj vážne fažkosti a disproporcie najmä v rokoch 1951 — 1953. Tieto disproporcie nastali vzhľadom na nezrovnalosti medzi výškou investícií a neplneniu plánu v polnohospodárskej výrobe a teda vo výžive ľudu a zásobovaniu hlavnými článkami.

Tajemník Ustředního výboru Polské sjednocené dělnické strany s. Władysław Gomułka

Józef Cyrankiewicz
předseda vlády

Aleksander Zawadzki
předseda Státní rady

Palác kultury a vědy ve Varšavě, kde jsou konány porady III. Sjezdu Polské sjednocené dělnické strany

NÁŠ ŠTART

(pokračovanie zo str. 1.)

Do vytvorenia takého stavu pričinili sa omyly v polnohospodárskej politike, ako tiež nedostatočná pomoc rozvoju polnohospodárstva, plánovanie nízkych stavebných troch veľkých investičných objektov. Veľký vplyv na vytvorenie takejto situácie malo nepredvídane zvýšenie prostriedkov na obranu v súvislosti so vzrastom medzinárodného napäťia. Po uznesení II. sjazdu PZPR nastalo čiastočné zmierzenie disproporcii a zlepšila sa situácia v polnohospodárstve, zlepšilo sa zásobovanie i upravili mzdy. Ale výsledky 6 ročného plánu ukázali, že popri 2,8 rázového zvýšení priemyselnej výroby v porovnaní s rokom 1949 — polnohospodárska výroba vzrástla len nepatrne.

VIII. plénum UV PZPR prijalo uznesenie o celkovom odstránení disproporcii brzdicich ďalší rozvoj a urýchlené zvýšenie reálnych miezd a roľníckych dochodkov, ako aj zmeny v nesprávnych formách a metódach riadenia. Toto plénum uvedlo do života novú polnohospodársku politiku, ktorej cieľom bolo zvýšiť výrobu jednotlivých roľníkov a utužiť robotnícko-roľnícky svážok. Pomoc dostali remeselnici, umožnené bolo družstevné podnikanie. Vytvorili sa široké možnosti pre rozvoj práce závodných rát.

Po roku 1953 a najmä 1956 sa disproporcie takmer vyrovnali, zvýšili sa reálne mzdy, posilnila sa štablizácia na vnútornom trhu, ako aj zásoba-

ORAVA A SPIŠ PŘED III. SJEZDEM STRANY

Pod tímto heslem se odbyla porada, kterou zorganisoval dne 15.II. Okresní výbor Polské sjednocené dělnické strany v Novém Targu. Porady se účastnili: místopředseda Komise pro národnostní otázky při ÚV Polské sjednocené dělnické strany, státní podtajemník ministerstva vnitřního zákona, zástupci všech politických, sociálních a mládežnických organizací z okresu, předseda ÚV Kulturně-sociální společnosti Čechů a Slováků v Polsku, člen celostátního výboru fronty národní jednoty Adam Chalupec, vedoucí sekretariátu ÚV Společnosti Alena Matelová, vedoucí příslušných resortů z krajského a okresního národního výboru, tajemníci základních stranických organizací, předsedové místních národních výborů a předsedové obvodních výborů a místních skupin Společnosti na Spiši a Oravě, zástupci osvěty a kultury, učitel, široký aktiv polského a slovenského obyvatelstva z Spiše a

Oravy a zástupci tisku: Gromada, Gazeta Krakowska, Dziennik Polski a Život.

Porada byla věnována jednání o problémech politických, o rozvoji kulturním, osvětovém a hospodářském na Spiši a Oravě. Referát na toto téma pronesl I. tajemník okresního výboru Polské sjednocené dělnické strany v Novém Targu Potoczek. Velmi oživený průběh diskuse dal najevo potřebu navázat těsné soužití mezi polským a slovenským obyvatelstvem, potřebu zapojení slovenského obyvatelstva do veřejného života této oblasti, potřebu dalšího rozvoje bohatých kulturních a osvětových tradicí téhoto obyvatel. Velký důraz byl na poradě položen na otázky hospodářské.

Z účastníků porady byli vybráni členové do návrhové komise, jejímž úkolem bude vypracování usnesení ve věci další politické aktivitace této oblasti. K usnesení z porady se ještě vrátíme v dubnovém čísle Života.

zrizováním jeslí a dětských zahrádek, systematicky zvyšovat zdravotní úroveň, organizováním přednášek o tělovědě, hygieně a životopispravě.

I. tajemník OV Strany Potoczek se zmínil o nutnosti zvýšení životní úrovni v oblastech Spiše a Oravy. Pro okres Nowy Targ, který se v nejbližších letech promění díky bohatství přírodních krás v rekreační centrum, bude důležita dobré vedení zemědělské základny. Systém hospodaření se změní na pestitelsko-zelinářský.

Porada, na niž se přihlásilo ke slovu řada krajanek a krajanců ze Spiše a Oravy, přinesla kladné výsledky v tom, že delegáti z několika vesnic, kde ještě nebyly zorganizovány kroužky vesnických hospod, přistoupili nyní k jejich zřízení.

Lidé na vesnicích si uvědomují, co to znamená, dokážeme-li zlepšit mnoho věcí v zemědělství, abychom mohli vyrábět více obilí, masa, tuků, mléka i vajec s menšími výrobními náklady i s menší spotrebou lidské práce. Nová, socialistická organizace výroby i nová technologie v různých odvětvích našeho zemědělství, spojená s trvalým zvyšováním odborných znalostí — to je jediná cesta, která zabezpečí lepší výsledky práce. Proto je nutné, aby všechny ženy na vesnicích přijaly rádostně možnost získat nové znalosti v moderním ekonomickém hospodaření, které jim zpřístupní Svaz žen a tím budou moci docílit bohatších výsledků ve své práci.

Ženy ze Spiše a Oravy před III. sjezdem Strany

vane priemyselnými výrobkami. Toto všetko umožnilo vytvorenie harmonického vzrastu všetkých odvetví národného hospodárstva v rokoch 1961-1965.

Rok vynikajúcich úspechov

Správnosť politiky strany a vlády potvrzuje zpráva Hlavného štatistického úradu o výkonu národného hospodárstva na rok 1958. Táto zpráva bola uverejnená v čase, keď v Sneme sa rokovalo nad národným rozpočtom a ustaloval sa program činnosti v tomto roku i v celej sedemroční.

Tri základné úlohy stavia pred naše národné hospodárstvo plán na rok 1958 dosiahnutie ďalšej štabilizácie v priemysle, zvýšenie vývozu a náprava investícii.

Priemysel

Priemyselná výroba roku 1958 prekročila plán o 3 percentá a oproti roku 1957 sa zvýšila o 9,5 percent. O tento vysoký vzrast výroby pričinila sa výstavba závodov ako aj zvýšenie výroby v jestvujúcich závodoch. Zníženie nákladov má na tom hlavný podiel, toho príkladom je baníctvo.

Dobývanie uhlia sa v posledných rokoch neučastne zvyšovalo, ale zvyšovali sa aj výrobné náklady, svedčilo to o splneniu plánu za každú cenu. Roku 1957 po prvý raz sa výrobné náklady vyrovnali a roku 1958 zvýšila sa produktivita práce na jeden pracovný deň z 1.247 kg na 1.306 kg. Veľký vzrast produktivity práce zaznamenal

energetický a chemický priemysel. V oboch týchto priemyselných odvetviach pozorujeme modernizáciu výroby, používanie lepších a lacnejších metód práce. Ale zpráva má aj svoje tienie. Plán produkcie mnohých hospodárskych produktov neboli dodržaný, najmä v ľahkom a potravinárskom priemysle. Neboli splnený plán výroby tehel, cementu a páleného vápna. Znepokojujúce sú výsledky vykonania plánu v železničnej doprave. Na železniciach je nával, fažkosti sú s prepravou tovarov. Strojárenský priemysel sa bude musieť pousilovať.

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárska výroba vzrástla v minulom roku o 3 percentá v porovnaní s rokom 1957. Osobitne významné sú dosiahnuté výnosy. Ako vieme, počasie bolo v minulom roku výnimočne nepriaznivé, ale aj napriek tomu priemerné výnosy boli len o niečo nižšie ako v úrodnejšom roku 1957. Boli však významne akoby priemerné výnosy za posledné 4 roky. Viac ako hektárové výnosy zvýšil sa výkup produktov v porovnaní z minulým rokom. Tak napríklad výkup potravín sa zvýšil o 23 percent, mlieka o 14 percent, vajec o 11 percent.

Treba však upozorniť na určité (hoci neveľké) zníženie dobytku zapríčinené znížením kusov mladého dobytka.

Zahraničný obchod

Vidíme tu badateľné zmeny k lepšiemu. Plán vývozu bol prekročený o 5,1 percent a v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 8,5 percent. Je

(pokračovanie na str. 3.)

DVA ROKY SPOLOČNOSTI

V Ľudovom Poľsku žijú a slobodne rozvájajú svoju národnú kultúru bieloruskú, ukrajinskú, litvinsku, židovskú, ruskú a iné menšiny. Majú plné práva na rovni s celým poľským ľudom, majú zaistenú plnú pomoc Strany a vlády.

Na základe tých slobôd a práv mohla vzniknúť a môže existovať Kultúrno-sociálna Spoločnosť Čechov Slovákov žijúcich v Poľsku.

Práve teraz v marci dva roky minulo od prvého organizačného sjazdu našej Spoločnosti. Boli to dva roky namáhavej práce, keď sa všetci učili kolektívne pracovať v prospech nás, v prospech všetkých našich krajanov v Poľsku. Začíname sme zo všetkým od začiatku, mali sme len to, čo sme dostali od Strany a vlády. Bola to v prvom rade možnosť pre organizovanie našej činnosti a finančná pomoc pre je rozširovanie.

O LEPSIU BUDÚCOSTI

Keď sa pozrieme na našu Spoločnosť z hľadiska jej krátkeho, dvojročného trvania, môžeme si povedať, že napriek všetkým fažostiam, omylom a chybám, Spoločnosť má za seba pekný výsledok či to už po stránke organizačnej, kultúrnej alebo osvetovej. Obdobie, v ktorom bola Spoločnosť založená a v ktorom sa začala rozvíjať, bolo mnoho fažie ako dnes. Začíname sme pracovať v okolnostiach, kedy na mnohých miestach bola oslabená práca Strany a Národných výborov, keď v štáte panoval určitý politický chaos. Vtedy okrem hlasov žiadajúcich si nápravu vyplývajúcu z usnesení VIII. pléna Strany ozvali sa aj také hlasy, ktoré sú Strane a nám cudzie. Teraz sa situácia zmenila, vieme dobre, že v našom štáte nastala šabilizácia. Dnes miestne orgány prejavujú nám väčšiu náklonnosť a čím ďalej tým menej stretávame ľudu, ktorí by sa pokúšali znemožňovať činnosť jednotlivých skupín Spoločnosti. Neznamená to však, že i napriek tejto priaznivej situácii sa spoločenské sily úplne vzdali svojej činnosti. Vystrkajú ešte kde - tu svoju hlavu, čo svedčí o tom, že vlaňajší záškodníci neboli ešte úplne odstránení. Sú však s každým dňom slabší. Spoločnosť musí v týchto nových priaznivých pomeroch nielen stále viač rozvíjať svoju prácu, ale predovšetkým spájať ju so všeobecným úsilím poľského ľudu o lepsiu budúcnosti. Naša účasť v takých organizačiach akými sú výbory pre výstavbu škôl, poľnohospodárske krúžky, elektrifikácia, účasť vo všetkých týchto organizáciach či už politických

mládežníckych alebo ženských, účasť v rodicovských združeniac, nesmie byť formálna ale skutočná. Nemôže nám byť ľahostajné, ako pracujú členovia výborov volení našimi krajanmi a spoluobčanmi vo svojich obciach. Povinnosťou našich skupín je stála spolupráca s národnými výbormi. Vieme predsa, že ani národné výbory aj iné organizácie v našich obciach, nech si už akokoľvek veľa od nich sľubujeme, nebudú môcť vyriešiť všetky otázky, ak im všetci obyvatelia nebudú pomáhať.

Naša Spoločnosť má za seba pekné výsledky pri voľbách do snemu a pri voľbách do národných výborov. Zväčšil sa tiež počet členov v mestnych a okresných národných výborov z príslušníkov slovenskej a českej národnosti. V posledných voľbách bolo zvolených 211 našich krajanov do mestnych národných výborov, 6 našich krajanov do Okresného národného výboru a jeden do Krajského národného výboru v Krakove. Práve s tými členmi, ale aj s ostatnými, mali by naše miestne skupiny nadviazať úzku spoluprácu, mali by žiadať, aby prichádzali na schôdze našich krajanov, hovorili im o svojej práci v národných výboroch, prednášali požiadavky svojich voličov na schôdzach miestnych národných výborov. Miestne skupiny by sa mali snažiť, aby naši krajania, zástupcovia v národných výboroch, boli aktivisti mi Spoločnosti. Treba ich zapojiť do tejto práce.

Je pochopiteľné, že naša Spoločnosť bez pomoci, ktorú jej preukazuje Strana, vláda, ako aj miestni činiteľia, nemala by dnes takých výsledkov ako má.

ORGANIZÁCIA SPOLOČNOSTI A JEJ ČLENSTVO

Spoločnosť vytvorila si už svoju organizačnú štruktúru. Máme obvodné výbory v Kacvine na Spiši, v Zelove, v Kucove, v Kudove Zdroju, v Krakove, v Jablonke na Orave a vo Varšave. Neorganizované sú ešte obvodné výbory v Lubline i v Lodži. V týchto strediskách našich krajanov sú sice pripravné výbory, ale zatiaľ nezáčali pracovať. Hlavnou príčinou, ktorá znemožňuje ich činnosť je nedostatok miestnosti, v ktorých by bolo možné umiestniť najnevyhnutnejšie organizačné oddelenie, čo by prispelo k zoskupeniu členov a vytvorilo podmienky pre ich systematickú činnosť.

Na Orave a Spiši máme 25 miestnych skupín, ktoré tvoria organiza-

čnú základňu Spoločnosti. Tieto skupiny si vyžadujú veľkú starostlivosť nie len od Obvodného výboru, ale pre-dovšetkým od Ústredného výboru Spoločnosti.

Okolo našej Spoločnosti zoskupilo sa vyše 4.700 riadnych členov. Je to už pekný počet, ale väčšina našich krajanov nezapojila sa ešte do radov Spoločnosti, zvlášť na Orave. Príčinou tohto stavu sú rôzne. Z jednej strany ešte stále sa stretávame z nedôverou niektorých krajanov voči našej práci, z druhej s obavou pred prihlásením sa do Spoločnosti. Máme tiež prípady úplnej stagnácie v organizačnej práci, ako napríklad v Obvodnom výbere v Jablonke, ktorý takmer nič neurobil pre propagovanie našej Spoločnosti a niekoľko mesiacov držal prihlásky a legitimácie u seba v skrini miesto toho, aby ich doručil miestnym skupinám a členom. Niektoré miestne skupiny na Orave neboli informované o práci Spoločnosti, ani o kultúrno-osvetovej práci a o rozširovaniu našej bohatej kultúrnej tradície medzi krajanmi. Inakšie sa pracovalo na Spiši, v Kudove Zdroju, vo Varšave i inde. Pravým opakom práci Obvodného výboru v Jablonke je práca Obvodného výboru v Zelove. Jednou z príčin takého stavu je aj to, že ešte nie všetci si vágime dôležitosť funkcie v radoch našej Spoločnosti. Ešte nie všade vedúci činitelia našich skupín vedia si oceniť takú otázku, ako je sústredenie okolo seba čo najširší aktív krajanov, najmä učiteľov a mládeže. Ešte aj dnes sa stáva že všetkú prácu výboru viedie malá hŕstka ľudí. Treba si uvedomiť, že naša práca vyžaduje si čo najširší aktív. Zdá sa, že by bolo treba, aby naši krajania z niektorých skupín, dôkladne preanalizovali prácu svojich výborov, jednotlivých členov týchto výborov a tých, ktorí sú členmi iba na papieri alebo takých, ktorí nechápu dôležitosť úlohu Spoločnosti zastúpili lepšími, schopnejšími a obetavejšími. Poobzerajme sa okolo seba a najdeme veľa nových ľudí, ktorých sme doteraz ešte nevedeli dostatočne zapojiť do organizačnej, kultúrnej alebo osvetovej práce. V našej práci by nám mali pomáhať takí členovia Spoločnosti, ktorí poznajú svoj obvod a ktorí sa tešia všeobecnej úcte. Zvláštnou otázkou práce niektorých skupín je nechut k zapájaniu mladých krajanov z radov učiteľov. Možno tu spozorovať, že z jednej strany tieto skupiny snažia sa o zlepšenie stavu a úrovni školstva v mateřinskej reči a z druhej strany, keď

tá mládež skončí a vráti sa naspať už ako učiteľia, vtedy ich nechápu poveriť žiadnu funkciou. Tieto skupiny si musia uvedomiť, že je to nesprávne a že takým stanoviskom prekážajú Spoločnosti. Musia pochopíť, že predovšetkým mladých treba zapojiť do práce vo svojej skupine. Od mladých treba vyžadovať, aby pomáhali starším v ich kultúrnej, osvetovej a organizačnej práci. Aby boli právou rukou v práci miestneho a obvodného výboru. Ohromná prevaha účasti našich krajanov učiteľov chce sa zapojiť s celého srdca do aktívnej činnosti v radoch našej krajanskej Spoločnosti. Snažia sa povznať kultúrnu úroveň na svojej dedine, zapájajú sa do práce pri rozširovaniu našich bohatých národnostných tradícií. A my zo svojej strany musíme sa obrátať na nich s plnou dôverou, aby vysledok práce Spoločnosti bol čoraz lepší. Nie je náhodou, že na prvém miestne sa dostávajú dosiaľ nevyriešené organizačné otázky. Ale neboli by to plný obraz, keby sme nepovedali tiež niečo o práci Ústredného výboru. Jedno z chýb v práci UV bol nedostatok kolektívnej činnosti. Málo sme uvažovali spoločne so všetkými členmi UV nad vedením Spoločnosti a riešili z toho vyplývajúce problémy. Členovia predsedníctva UV nerovnomerne cestovali do všetkých stredísk. Veľa cest sú malí na Oravu a Spiš a úplne málo do Kudovy, Lúblína a tiež Kucova. Nedostatočná bola tiež organizačná práca UV, organizačný inštruktor nielenže se nedostal do všetkých miestnych skupín, ale ani do Obvodných výborov. Slabosťou našej práce bolo aj to, že sa v práci predsedníctva zúčastňoval príliš maľo počet členov UV.

MÁME SCHOPNÝ AKTÍV

Nie všetci členovia UV zapojili sa plne do aktívnej práce a predsa máme aktív, ktorý je schopný vyriešiť otázku najsprávnejšieho a najlepšieho vedenia Spoločnosti v Ústrednom výbere, obvodnom alebo miestnom. Je treba, aby sme prehľobili činnosť Ústredného výboru na základoch zavedených v októbri minulého roku, ktoré boli prijaté II. plénom UV. Členovia UV mali by viač ako dosiaľ pomáhať v práci komisií schválených II. plénom Spoločnosti. Malo by byť každému zrejemé, že malý počet členov predsedníctva nemože ani pri najlepšej vôle uskutočniť všetky naše návrhy. Ústredný výbor má takých aktívnych členov ako sú krajania: Bryja Augustin z Lapsz Wyżnych, Bittnar František z Kudove, Gorel Peter z Lapsz Nižnych, Hacker František z Kudovo-Zdroju, Kopecký Bohuslav z Waršavy, Kaškiewiczová Antonína z Warszawy, Kott Eugen zo Zubrzycy Dolnej, Matejka Ján zo Zelova, Spišák Jozef z Krakowa a Tomeš Vilém zo Zelova (uviedené podľa abecedy). V práci Spoločnosti aktívne sa zúčastňujú členovia Ústrednej revíznej komisie, sú to krajania: Dereš Pavel z Warszawy, Kovalčík Anton z Lapsz Nižnych, Kovalčík Ján zo Zubrzycy Dolnej, Matejka Ján zo Zelova, Pošepný Karel z Warszawy (uviedené podľa abecedy). Táto komisia vytyčuje smernice pre ďalšiu prácu a podáva návrhy na zvelebenie Spoločnosti. Z našich miestnych výborov najväčšiu aktivity prejavovali doposiaľ odbočky v obciach: Czarna Góra, Frydman, Krempachy, Lipnica, Lapsze Nižne, Lapsze Wyżne, Nowa Biała, Kacwin, Piekielník, Podwilk, Niedzica, Trybsz, Zubrzica Dolna. V posledných mesiacoch s radosťou pozorujeme zlepšenie činnosti miestnych výborov v Harkabuze, v Lapszance, v Podszku, v Podbarsku, v Rzepiskach, Orawce, Chyžnom.

KULTÚRNA A OSVETOVÁ CINNOST

Naša kultúrno-osvetová činnosť napriek nepochybnej úspechom, ktorých už dosiahla, nešla vždy tou najsprávnejšou cestou a nevyhovuje všetkým potrebám našich krajanov.

POKRAČOVANIE NA STR. 4

to tým väčší úspech, že v minulom roku postihla nás nevhodná konjunktúra o zniženie cien mnohých produktov vyvážaných do zahraničia.

Investície

Investície vzrástli v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 9 percent a zabrali v národnom dôchodku 15,5 percenta. Najväčším objektom oddaným do úžitku v minulom roku bola valcovňa plechov v Hute Lenina.

Veľký význam pre rozvoj vedy a technický pokrok malo oddanie do úžitku prvého jadrového reaktora v stredisku jadrového výskumu v Swierku pri Warszave, ako tiež v stredisku jadrového výskumu v Bronowiciach pri Krakove.

Počet tried vzrástol v základných školách o 5.700. Pribudlo 120 kín a 3.900 nemocničných lôžok.

Mzdy

V minulom roku Strana i vláda pokračovali v politike zlepšovania materiálnych podmienok obyvateľstva. Potvrdením toho bolo zvýšenie miezd o 4 miliardy zlôtých. Platky sa zvýšili 1.300.000 osobám, značne sa zvýšili renty a penzie.

Zásobovanie

Zpráva potvrdzuje, že i napriek jestvujúcim nedostatkom, zásobovanie sa postupne zlepšuje a

bliží ku šabilizácii. Značne sa zvýšil predaj. Zvýšila sa spotreba mäsa, mäsových výrobkov, rastlinných olejov, múky, cukru, mlieka, odevu, obuvi, prášku na pranie.

Zvýšil sa nákup bicyklov, motocyklov, práčiek, ladničiek a mnohých iných tovarov. Ale zásobovanie a nákup textilného materiálu pokleslo v porovnaní s minulým rokom.

S pohľadom do budúcnosti

Ako už bolo spomínané, vykonanie národnospodárskeho plánu v roku 1958 je ešte jedným presvedčivým činiteľom, že sme na správnej ceste, že minuloročnou prácou vytvorili sme pevný základ pre hospodársky štart v rokoch 1961 — 1965. Ide nám o taký rozvoj hospodárstva, ktorý zároveň umožní ďalší vzrasť priemyslu, poľnohospodárstva, nových investícií a spotreby pri širokom a plnom využití všetkých výrobných možností a skrytých zásob.

Ide tu o uskutočnenie úlohy značného zmenšenia rozdielu, ktorý nás delí od úrovne hospodársky najrozvinutejších krajín Európy. Rozvoj hospodárstva vytýčený v referáte III. sjazdu PZPR previduje ďalší rozvoj socialistického sektoru pri vytváraní národného dôchodku, rýchlejší rozvoj socialistického spôsobu hospodárenia na dedine, posilnenie zásad socialistickej demokracie a aktívnej účasti pracujúcich mäs na bezprostrednom riadení národného hospodárstva.

Príliš málo sme sa venovali výchovnej činnosti. Robíme iba prvé kroky v práci, ktorá je tak veľmi potrebná pre nás vidieck.

Ustredný výbor s radosťou konštatuje fakt, že kultúrna a osvetová práca prísluší k sebe čoraz viac mládeži a predovšetkým učiteľovi, ktorí v radoch Spoločnosti vedú rôzne súbory a krúžky.

SÚBORY

Naša Spoločnosť má tri spevácko-tanečné súbory. Sú to súbory ešte mladé, bez dostatočných skúseností. Ešte stále si vyžadujú pomoc, najmä odbornú.

Dvadsať štyrčlenný súbor na Spiši v Kacvíne vede krajan Jan Vejclík. Súbor má svoje kroje a čiastočne aj hudobné nástroje. Súbor na Orave v Jablonke taktiež 24-členný založila a vede mladá učiteľka Anna Svočíková. Súbor má nové bohaté oravské kroje, chýbajú mu však ešte niektoré hudobné nástroje.

Dvadsať dvačlenný súbor v Zeloví vede krajan Emil Pospíšil. Súbor nemá ešte vlastné kroje ani niektoré hudobné nástroje. Všetky tri súbory ešte v tomto polroku budú kompletnie vybavené krojami i hudobnými nástrojmi. Máme tu však iné ľažnosti, ktoré bez pomoci zvonku ľažko bude vyriešiť. Potrebne sú sily, ktoré by aspoň dvakrát do týždňa pomáhali nacvičovať program. Dosiaľ sme od Okresných národných výborov žiadani o pomoc nedostali. Nepochopili sa nám tiež najmä kvalitné sily, ktoré by na základe riadne uzavretej smluvy zo Spoločnosťou nacvičovali naše súbory. V poslednom čase slúbil nám takúto pomoc Okresný národný výbor v Lasku pre súbor v Zeloví. Avšak Kultúrne oddelenie Okresného národného výboru v Novom Targu ešte nie je ochotné prísť nám s pomocou a splniť naše požiadavky. Počítame však s pomocou Okresného výboru Strany a predsedou ONV v Novom Targu.

Naše súbory vystupujú pri rôznych priležitostiach, taktiež na estráde súborov národnostných menší v Poľsku, ktorý sa konal vo Varšave. Hoci vtedy ešte súbory vystupovali v požičaných krojoch opatilo sa to, ukázali, že aj v Poľsku žije česká a slovenská menšina a má svoju svojaznú kultúru.

Súbor zo Spiša vystupoval tiež v Zeloví. Musíme pri tom zdôrazniť, že aj zelovský súbor sa veľmi pohotové zúčastňuje na rozličných večierkoch v Zeloví a okrese Ľask. Bol tiež na návštive u našich krajanov v Kucovie. Zúčastnil sa tiež oslav pri priležitosti dňa učiteľov a na oslavách tisícročia Poľska. O tento súbor sa veľmi zaujímajú Okresný dom kultury a ONV v Ľasku, čo ne možeme povedať o Novom Targu. Myslíme si, že naše súbory v Jablonke a Kacvínie mali by sa zúčastňovať spolu s ostatnými súbormi na všetkých oslavách a priležitostach, ktoré usporadúva okres.

V posledných mesiacoch zásluhou profesorky Kláry Korpášovej vznikol vynikajúci mladý 40-členný súbor z mládeže strednej školy so slovenským jazykom vyučovania v Jablonke.

Prvý raz sme ho vidieli na veľmi vydarenom vystúpení na otvorení novej školskej budovy v Jablonke v januári t. r.

Chceme, aby aj tento súbor dostal kroje a hudobné nástroje od Spoločnosti ešte v tomto polroku.

Naši krajania v Lapszach Wyżnych tiež začínajú organizovať si vlastný súbor. Ujal sa toho krajan Augustín Bryja spolu s učiteľmi z Lapsz Wyżnych. Počítame s tým, že i tento súbor vybavíme do októbra t. r.

Z iniciatívy Obvodného výboru v Krakove bol tam zorganizovaný literárno-dramatický súbor skladajúci sa z našej mládeže, ktorá študuje na vysokých školách. Ujali sa tiež organizovania súboru naši krajania vysokoškoláci Helena Petrášková, Jozef Spišiak a Ignác Nižník. V programe tohto súboru budú výstupy v soboty a nedeľu na dedinách Oravy a Spiša. Dúfame, že prinesie našim ľuďom na dedinách veľa radosti z poézie, príjemných pesničiek a veselých anegdot. So súborom budú spolu pracovať prednášatelia, ktorí budú mať populárno-vedecké prednášky.

DIVADELNE KRÚZKY

Pred niekoľkými mesiacmi naša Spoločnosť pristúpila k organizovaniu divadelných krúžkov na Orave a Spiši. Naši mladí krajania — učitelia za výdatnej pomoci miestnych skupín s úspechom sa chytili do tejto práce. Dnes máme už divadelné krúžky v Piekieliku, ktorý vede krajanka Lídia Mšálová, v Podwillku vede krajan Papánek, v Zubrzici Dolnej vede krajanka Vladislava Knapčíková, spolu s vedúcim školy, v Kacvíne vede krajanka Pivovarcíková Karolina a Durčáková Margita, v Nowej Bialej vede krajan Anna Baligová a František Chalupka, v Lapszance vede krajanka Angela Chalupková a v Niezdici vede vedúci školy Štefan Stanislav.

V organizačom štádiu sú divadelné krúžky v Chyžnom, Podszku, Podsarni, Oravce, a Rzepiskach.

A ďalšie miestne skupiny žiadajú si divadelné krúžky v Lipnici Malej, Lipnici Wielkiej a Harkabuze, Lapszach Nižných a Krempechach.

Ustredný výbor Spoločnosti plánuje i tu zorganizovanie divadelných krúžkov do októbra tohto roku.

Navrhujeme tiež krajanom zo skupín v Czarnej Górze, Frydmane, Zeloví, Kucovie, v Strzeline, aby sa spolu s učiteľmi ujali organizovania vlastných divadelných krúžkov.

Pochopiteľne, že zorganizovanie divadelných krúžkov a ich vedenie vyžaduje si od vedúcich a miestnych skupín veľa práce a námahy. Všetky ľažnosti sa však snažime odstraňovať. Záujemcov je veľa, málo je však vhodných divadelných hier v slovenskom jazyku. Niektoré divadelné hry (v počte 30) sme si objednali v predajni Československého kultúrneho strediska vo Varšave. Ale ani to ne stačí. Uvažujeme na vypisanie konkurzu s odmenami na divadelnú hru pre naše krúžky.

KULTÚRNE MIESTNOSTI SPOLOČNOSTI

Najlepšie zorganizovaná klubovňa je miestnosť OV v Zeloví. Táto klubovňa v poslednom čase dostala televízor značky „Ales“. Bola by však treba, aby naši krajania v Zelove, snažili sa čo najskôr zadoviažiť si dočasného sálu, aby všetci členovia Spoločnosti mohli tu najmä kultúrnú zábavu a poučenie. Kultúrna miestnosť OV v Jablonke prežívala v posledných mesiacoch kritický stav. Hoci je úplne vybavená, predsa však bola prenášaná z miesta na miesto. Dúfame, že nová miestnosť (po bývalom internáte) už bude zodpovedať a naši krajania tu nájdú kultúrnú zábavu a poučenie. Vo februári až táto klubovňa dostala televízor značky „Ales“. Bola by treba, aby organizačný inštruktor UV pre Oravu krajan Ján Kovalík pravidelne každú stredú úradoval v tejto miestnosti a slúžil pomocou našim krajanom z dediny Oravy, ktorí toho dňa prichádzajú do Jablonky na trh.

Kultúrna miestnosť Obvodného výboru v Kacvíne je tiež zariadená a riadne pracuje. Ešte v tomto roku Kacvín bude mať elektrinu a preto počítame s tým, že klubovňa na oslavu elektrifikácie dostane televízor. Už v tomto roku bola zorganizovaná krajanmi v Zubrzici Dolnej kultúrna miestnosť Miestneho výboru Spoločnosti. V marci bude otvorená tiež kultúrna miestnosť v Nowej Bialej a pravdepodobne aj v Chyžnom. Do konca apríla bude kultúrna miestnosť aj pri Obvodnom výbere v Krakove. Táto miestnosť tiež dostane televízor. V tohoročnom pláne má UV Spoločnosti naplanované zakladanie ďalších kultúrnych miestností a to v Podwillku, Harkabuze, Podszku, Lipnici, Oravke, v apríli Spoločnosť náša založí prvú svetlicu pre dedinu Rzepisku.

Ujal sa toho novozvolený Miestny výbor Spoločnosti v Rzepiskach. Počítame tiež s tým, že sa nám konečne podarí dosiať miestnosti aj pre Ustredný výbor vo Varšave. Ešte v tomto polroku Lapsze Nižné dostanú od Spoločnosti televízor, ako aj Trybsz s priležitosťou zavedenia elektrického prúdu, ktoré je plánované v druhom polroku tohto roku. Treba, aby aj ostatné miestne skupiny rozvážili si možnosť založenia kultúrnych miestností a svoje návrhy zahľásili UV Spoločnosti.

Zvláštnou otázkou je klub „Beseda“ v Kudove Zdroju, ktorý existuje už

vyše roka. V tomto klube však nie je všetko tak, ako by sme chceli aby bolo. Príliš málo sa tu venujú kultúrnej práci. Pozorujeme nepokojúcu situáciu, ktorá si vyžaduje reorganizáciu práce klubu „Beseda“. Treba aby nás Obvodný výbor v Kudove Zdroju ešte viac ako dosiaľ ujal sa vedením Besedy, aby pomáhal členom Hospodárskej rady Spoločnosti, ktorí práve teraz pracujú nad odstránením prekážok normálnej kultúrnej a súčasne aj hospodárskej činnosti „Besedy“.

JAZYKOVÉ KURZY

Koncom minulého roka Spoločnosť začala organizovať jazykové kurzy slovenčiny pre dospelých. Tieto kurzy sú spojené s diskusiou o aktuálnych problémoch politických, hospodárskych, populárno-vedeckých a kultúrno-osvetových.

Takéto kurzy sú v Piekieliku (vedie krajan L. Mšálová), v Podwillku (vedie krajan Andrej Kalata), v Podszku (vedie krajanica Anna Rokycká), v Podsarniu (krajanica Mária Smiechová), v Nowej Bialej (krajanica Anna Baligová), v Zubrzici Dolnej (krajanka Vladislava Krapčíková), v Oravke (krajan Bronislav Knapčík), v Lapszance (Maria Chovanec a Angela Cholupková) a v Chyžnom (vedúca školy Mária Kasperčíková).

Kurzy trvajú cez zimu do konca marca a budú obnovené v jeseni.

Pri organizovaní týchto kurzov Spoločnosť vytýčila si úlohu nielen aby sa naši krajania naučili čítať a písat, ale aby si pritom rozšírili svoje vedomosti, aby aj Spoločnosť aspoň malou mierou prispela k spoločenskej výchove obyvateľov. Preto po vyučovacej hodine prednášajú sa rôzne zaujímavé témy ako napr. o aktuálnych politických, hospodárskych, populárno-vedeckých problémoch i z rôznych odvetví kultúry a osvety. Už teraz môžeme povedať, taká forma kurzov vyvoláva záujem na dedinách a diskusie dokazujú, že naši krajania žiadajú si najsirovie poznatky.

INÉ FORMY PRÁCE

Spoločnosť zaviedla aj iné formy práce. Jednou z nich je zriadenie amaterského fotografického krúžku pri Strednej škole v Jablonke.

Spoločnosť dala k dispozícii tej školy i televízor značky „Ales“ a projektor na premietanie filmov pre najmenších žiakov.

Spolu s odbočkou Ligy žien zorganizovali sme v Nowom Targu prvú konferenciu žien zo Spiša a Oravy za účelom rozširovania práce medzi našimi krajanmi. Chceme tiež zriaďovať kurzy pre gazdinky ako napr. šitia, varenia atď. Naše krajanky po dedinách mali by sa do tejto práce zapojiť vo svojom vlastnom prospechu. Nadviazali sme styky s Aeroklubom v Nowom Targu a spolu s ním chceme zoznamovať našu mládež s leteckom, bezmotorovým leteckom a modelárstvom. Prvou novinkou pre našu mládež budú lety nad Oravou a Spišom spojené s prednáškou o leteckom, kozmických raketách s premetaním leteckého filmu.

Nadviazali sme styky s harcerstvom, Zväzkom Mladzieži Wiejskej a Ludovým Zespoľom Sportovým, checene aby aj práci týchto organizácií zúčastnili sa naši mladí krajania. Program tejto spolupráce pripravuje popularizačná komisia, schválená na II. pléne UV Spoločnosti. O plánoch tejto komisie a iných komisiach schválených II. plénom napišeme v budúciach čísloch našho časopisu.

YDAVATEĽSKÁ ČINNOSŤ

Pred niekoľkými mesiacmi Spoločnosť začala vydávať časopis vedený širokým aktívom Spoločnosti. Už dnes môžeme povedať že nás časopis nielen že učí, informuje a zabáva, ale aj pomáha našim krajanom. Naš časopis má poradne z rôznych odborov, ako napr. lekárskeho, zverolekárskeho, agrotechnického, učí gazdinky ako treba variť, dievčaťa ako sa majú obliekať a tiež právnické a jazykové porady.

Každý deň pošta prináša nové listy od krajanov, ktorí nás žiadajú o radu a pomoc. Máme už značný počet korespondentov Života, ktorí nám pišu o svojich radostach a starostach a o živote krajanov na dedine.

Neznamená to, že sme spokojní s našim časopisom. Ešte viac ako doposiaľ musí pišať o našom krajanskom živote. Musí sa snažiť vychovávať našich krajanov a ešte viac im pomáhať.

Treba tiež, aby pri každom mestnom a obvodnom výbere bol korešpondent Života. Zo svojej strany Spoločnosť požiadala vydavateľstvo o súhlas na zmenu časopisu z mesačníka na dvojtýždeník. Spoločnosť chce tiež vydávať od aprílového čísla zvláštnu vložku pre najmenšie deti. Chce začať aj s inou formou vydavateľskej činnosti, ktorej program pripravuje komisia dejín a popularizácií Spoločnosti.

Treba však povedať, že málo sa Život rozširuje. Ako príklad môžeme uviesť Oravu a Spiš, kde Život, podľa našho názoru, nezavádza ešte do všetkých našich krajanských rodín. Počet čitateľov „Života“ mohol by byť o veľa väčší. A preto II. Plénum Spoločnosti obracia sa na všetkých krajanov s výzvou, aby podporovali svoju tlač predpísaním, kolportovaním a pišaním do redakcie. Treba, aby všetci krajania prijali „Život“ ako svoj vlastný časopis, ktorý piše o nich a pre nich. Treba, aby každý korešpondent „Života“ miestnej skupiny a obvodného výboru viač ako do teraz propagoval a rozširoval časopis Spoločnosti „Život“.

HOSPODÁRSKA ČINNOSŤ

V októbri 1958 Spoločnosť začala i hospodárske práce. Úlohy tejto činnosti sú dve:

— Získavanie prostriedkov, ktoré sú potrebné pre vedenie kultúrno-osvetovej práce a tiež k realizácii iných úloh Spoločnosti. Všetka práca Spoločnosti v tomto roku opiera sa na vlastných ziskoch.

— Hospodárska aktivizácia tých stredísk, ktoré obývajú naši krajania.

Z toho dôvodu Spoločnosť založila podnik pod názvom „Produs“ so sídliskom vo Varšave.

V ďalšom rozvoji „Produs“ bude mať na zreteli v prvom rade organizovanie nových podnikov na Orave a Spiši.

Ako jedno z prvých podujati bolo zorganizovanie sklárskej dielne v Jablonke a stolárne v Zubrzici Dolnej.

„Produs“ plánuje tiež založenie podnikov podobného druhu aj v iných strediskach našich krajanov.

Krajania!

III. Sjazd PZPR určí úlohy rozvoja Ľudového Poľska do roku 1956. Predovšetkým načrtne obrys budúceho polročného plánu. Na toto obdobie pripadá tisícročie vzniku poľského štátu. Sjazd Strany a tisícročia vzniku štátu si učí celý národ konkrétnymi záväzkami. Väčade, kde sa len pozrieme do veľkých či malých miest, do sídlisk a dedín, všade nájdeme pozostatky, ktoré možno odstrániť spoločnou prácou. Aj my, ktorí vidíme pomoc, akú dostávame od Strany a vlády na vedenie a rozširovanie úloh Spoločnosti, na vedenie kultúrno-osvetovej činnosti a možnosť plného zapojenia sa do realizácií plánov vytýčených III. Sjazdom PZPR.

Vážnym momentom terajšieho obdobia je heslo strany: „na tisícročie Poľského štátu vybudujeme tisíc škôl“. Len v samom okrese Nowy Targ má sa vybudovať 46 nových škôl, 30 škôl opraviť. Školy sú potrebné pre všetkých, vediet net rodiny, ktorá by neposielala do nej deti. Preto každý nás krajan má za úlohu heslo strany premeniť v čin.

Hlavnú úlohu hrajú tu zbierky peňažné. Ale aj inou form

Moda

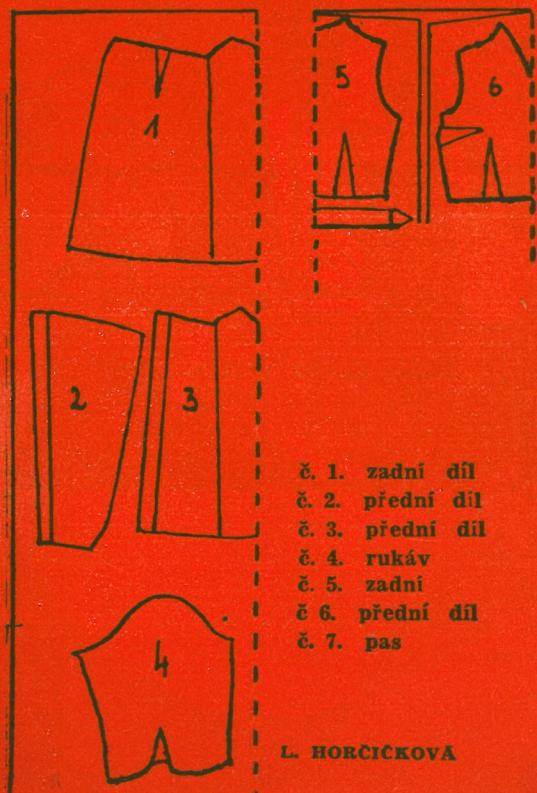
DÁMSKÉ VYCHÁZKOVÉ
ŠATY
S TŘÍČTVRTEČNÍMI
rukávy

Dámské vycházkové šaty s tříčtvrtečními rukávy

Spotřeba látky:
2.50 m látky délka
1.40 m šíře

Na látku položte stříh, jak ukazuje obrázek. Látku se stříhem prošpendlíte a stříháte s předáním na švy. Díly prokličkujete a rozstrňháte, sestehujete, vyzkoušíte a sejijete. Na zadním dílu vypracujete zapínání. Výstřih začistíte šikmým proužkem. Díly sukně k sobě sejijete, složíte záhyby. Sukni se živůtkem také spolu sejijete. Rukávy sejijete, dolní začistíte šikmým proužkem. Pak naberejte mírně kouli rukávů a všetky je do průramků podle označení na střihu. Dolní okraj vyměříte na postavě, založíte a přišijete.

- č. 1. zadní díl
- č. 2. přední díl
- č. 3. přední díl
- č. 4. rukáv
- č. 5. zadní
- č. 6. přední díl
- č. 7. pas

L. HORČÍČKOVÁ

S perem a kamennou v československém kulturním středisku

Ceskoslovenské kulturní středisko ve Varšavě se těší velké oblibě. Velký výběr časopisů a novin, jak kulturních, tak odborných, řada exponátů lidové tvorby přitahují diváky a kupující. Sál, v němž je možné vyslechnout různé zajímavé a shlednout filmy o Československu, o jeho kulturním životě, o úspěších v průmyslu a výsledcích v zemědělství, a k tomu velmi milá obsluha a zvláště srdečnost ředitele střediska — inž. A. Málek — tyto všechny klady přitahují obecenstvo jako magnet.

Nemůžeme se proto divit, že v československém kulturním středisku, které má svoje sídlo na Marszalkowské ul. čís. 77–79, se každý den setkáváme se sociálními pracovníky, vědátory, studenty, dělníky a varšavskou inteligencí.

Cinnost "Československého okna do světa" — jak říkají novináři — se však neomezuje pouze na Var-

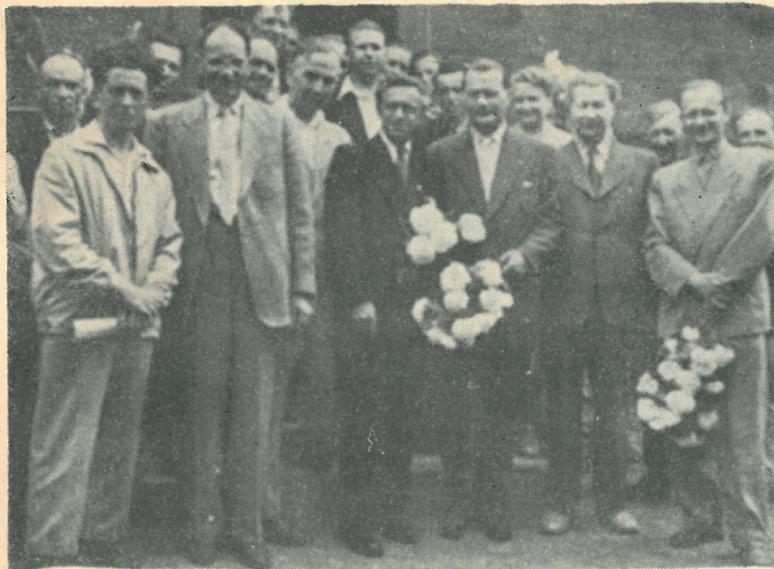
šavu. Československá kultura působí se svým programem také v krajích, ve velkých průmyslových střediscích, na vesnicích a malých městečkách, ve vojenských garnisonech. Řada těch, kteří čekají na československé výstavy, literární večery a jiné imprezy, se stále zvětšuje.

Zvláštní atrakcí je prodejna knih a lidových výrobků a také prodej gramofonových desek.

Reportér, kterému jeho povolání dovolilo nahlédnout do zákulisí Československého kulturního střediska, může prohlásit:

— Díky tomuto středisku a zvláště díky jeho aktívní práci, která je zbavena byrokracie, může každý Polák od 2–100 let poznat život v Československu, vyžít zkušenosti bratrské socialistické Československé republiky. Podle toho, jaký je ve středisku provoz, je možné usoudit, že každý Polák této příležitosti využívá.

MARIAN KASKIEWICZ

Zástupci Československého kulturního střediska a delegáti z Prahy srdečně vítani při setkání s polskými zemědělci.

Jeden z koncertů v sálu střediska československé kultury.

Ve stánku s gramofonovým deskami

V PRODEJNĚ STŘEDISKA
ČESKOSLOVENSKÉ
KULTURY
PRO KAŽDÉHO
NÉCO MILÉHO

(Fot. M. BRZOZA)

Prodej keramických výrobků

Knihy přitahuji

Dědečku, kup mi tu desku!

Samostatná Zofka. Bez dědečka se rozhodla, že si sama koupí pěknou rozkládací knížku.

JOSEFINA BAKER, slavná francouzská revuová umělkyně navštívila Polsko, kde vystoupila v mnoha městech. Všude se setkala s nadšeným přijetím a uznáním.

Zeny pravděpodobně ne, ale muži jistě pamatuji Josefínu z předchozích koncertů před mnoha lety. Všichni však zajisté naslouchali s dojetím písni „Mon village“, s kterou je spojeno tolik dojmů nejen autorčiných, ale také řady jiných lidí a zvláště dětí.

U příležitosti MEZINARODNÍHO DNE ŽEN přejeme milému hostu splnění všech přání a doufáme v její opětovný příjezd do Polska s koncerty pro širší veřejnost.

(kp)

KTO SOM JA?

SVIATOČNÁ HRA LEN PRE DOSPELÝCH

V uvedenom stĺpci (vedľa otázok) vyznačte pravdivo hodnotu, ktorú by ste podľa odpovedí spravili v obdľžníku. Vyznačené hodnoty potom sčítajte. Súčet na konci uvedenej tabuľky ukáže na vaše názory v jednej oblasti spoločenského správania sa a tým dá podnet k vtipnému vyriešeniu našej hry. (Za následky domáce, ako i vonkajšie, pochádzajúce z vašich nevygumovaných značiek, žiaľ ručiť nemôžeme).

MUŽOM:

- Pozvali by ste ju po dennej známosti na dvojdňový výlet?
- Priznali by ste sa, že sa aj inou zaoberejete?
- Citili by ste sa dobre, keby o vás šírili nepravdivé zprávy?
- Ste ochotný hovoriť neskučné veci o veciach málo znamenajúcich?
- Odpovedali by ste jej na takú otázkou, ktorá by vás postavila do nevýhody?
- Priznali by ste sa jej, že to, čo si ona želá sa bojíte uskutočniť?
- Využili by ste prvého príležitosti k tomu, aby ste ju pobozkali?
- Rozišli by ste sa s ňou, keďže ste sa dozvedeli, že sa jej aj iní páčia?
- Na jej žiadost by ste si odvyskali od svojej najmilšej náruživosti?
- Ukázali by ste jej tieto odpovede?

ZENAM:

- Ochotná ste na ulici zoznámiť sa so sympatickým neznámym mužom?
- Povedali by ste udalosť náhodného pouličného stretnutia svojej priateľke?
- Znesiete, aby pred vami chválili priateľku, ktorú máte rada?
- Priznali by ste sa, že ste sa na schôdzku oneskorili svoju vinou?
- Robíte si výčítky, keď vám matka pred ním vynádá?
- Ste trpežlivá aj vtedy, keď má špatnú náladu?
- Protestovali by ste, keby vás verejne pobozkali?
- Rozišli by ste sa s ním, keby ste sa dozvedeli, že vás niekedy oklamal?
- Zmenili by ste na jeho žiadosť svoju výhodnú frizuru?
- Ukázali by ste mu tieto odpovede?

ROZHODNE NIE	PODĽA MOŽNOSTI NIE	ZÁLEŽÍ OD PRÍLEŽITOSTI	S UVAŽENÍM	BEZ ROZMÝŠĽANIA
1	50	40	30	20
2	10	20	30	40
3	10	20	30	40
4	50	40	30	20
5	10	20	30	40
6	10	20	30	40
7	50	40	30	20
8	50	40	30	20
9	10	20	30	40
10	10	20	30	40

PORADIE OTÁZOK

